Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 300 (14320) | 1973 оной декабриин 23, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. И. БОГДАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭИ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бэлдэлгэдэ габьяатай байһанайнь, ниитын ехэ ажаябуулгынь түлөө Буряадай хүдөө ажахын институдай микробиологиин кафедрые даагша доцент нүхэр **Богданов** Михаил Иринеевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной декабриин 20.

ШИИДХЭХЫ ЖЭЛЭЙ ҺҮҮЛШЫН ҮДЭРНҮҮД

ШЭНЭ ЛАВА СОО

Михаил Георгиевич Аверихүтэлбэрилдэг бригадын одчигууд һаяшаг 86-дахи лаба түхеэржэ дүүргэбэ. ябриин Революциин ордекавалер Валерий Спиридонович Можаровай бригада лаба сооһоо нүүрһэ малтана. Эдэнэр декабрь һарын даабариһаа гадуур 500 тонно нүүрһэ малтахаар шиидэнхэй. Мүнөө халаан соогоо 300—350 тонно нүүрһэ малтажа, «Гусиноозерское» уурхайдаа эрхимлэнэ.

И. МАЛЬЦЕВ.

Областной комсомольско конференциин делегат, «Электромашина» заводой кранова цехэй комсомольской комитедэй секретариин орлогшо Александр Пискунов предприяти соогоо түрүү зэргэдэ хододоо ябадаг. Сэрэгэй алба дүүргээд заводто хүдэлхэеэ ерээ һэн. Мүнөө 3-дахи разрядай шлифовщик болонхой. Үдэрэйнгөө даабарие 100—150 процент дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Комсомолец Александр Пискунов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото-зураг.

ЭМХИТЭИ АЖАЛ—АМЖАЛТЫН ЭХИН

Малшадай бүхэсоюзна ысөөндэ оролсоод, 1972 973 онуудай үбэлжэлгын э үнеэн бүриһөө дунда гээр 1180 килограмм, ха жэлэй туршада тус бү өөнь 2440 килограмм һү а социалис уялга абана- ...» Эдэ мүрнүүд Сэлэн совхозой Билюутын от ениин Эреэлжын һүнэй мын малшадай түсэбтэ ан жэлэй шиидхэхы гурахи жэлдэ абаһан социалис уялга соо бэшэгдэн-

баһан уялгануудай ямар бэелүүлэгдэжэ байһан ай тус фермые даагша р Андреевич Еранский этэй хөөрэлдэбэбди.

— Үлүүсэ гараһан юу манда юун байхаб даа. ша оной эхинһээ хой- һаалишад болон малшад эбтэй эетэйгээр хүдэллжэ, яһала һайн үрэ туйлажа шадаа.

— Үбэлжэлгын үедэ муу э амжалта туйлаһанайн түлөө танай коллектив СР-эй Хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгэй профсоюзай ЦК-гай дэлэлэй грамота, 1000 эриг мүнгэн шанда өө бэлэй. Тиимэһээ тоб- онoop һаалишадайнгаа тухай хөөрэхыетнай адханаб.

— Нёдондоной үбэлжэл үедэ малайнгаа ашаг ые дээшэлүүлхын тулада эдтээ бүдүүн тэжээлыень буйлуулжа, шанаржа эдюулдэг, тиигээд эн бүридэ мэргэжэлтэ- табиһан рационойнь хэмээр үбһэ тэжээлынь ай зохидоор гаргашал- оролдообди.

— Хабар, зунай үедэшье шадайтнай ажал хэрэг н гуримтайгаар ябуулаг- гэшэ бэзэ?

— Коллективнай зунай бэлшээриин хаһада үнеэн бүриһөө 1274 килограмм һү һааха социалис уялга абаад, энээнээ 1276 килограммда хүргэһэн юм. Тиигэжэ һү һааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ, аймагай фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлээ һааб даа.

Эреэлжын фермын түрүү һаалишан Бальжид Нимаева суг хүдэлдэг нүхэр тухайгаа урин дулааханаар нигэжэ хөөрэбэ:

— Билюута нютагай ажалша бэрхэ зониие һайса мэдэхэб. Манай фермэ дээрэ 8 һаалишад ажалладаг, бултадаа эбтэй эетэйнүүд, бэе бэеэ хүндэлдэг, хэрэгтэй сагтаа хэн нэгэндээ туһа хүргэдэг, юрэдөөл, хамтын хэрэгэй түлөө бултадаа урагшаа һанаатай юм. Сайдам нютагай залуу эхэнэр Антонида Аюшеева ажалдаа хэды оролдосотой, оншотой бэрхээр хандадаг гээшэб. Мүн Агафья Жаркой холын нютагһаа нишэ нүүжэ ерээд, һаалишанай ажал шэлэжэ абаһан. Иимэл ажалша бүхэриг хүнүүдэй эрмэлзэлгээр сагаан эдеэнэй дээжын нэгэн — һүн ехээр манда һаагдана бшуу. Фермыемнай даагша Петр Еранский 15 жэл мантай суг хүдэлнэ. Тэрээнһээ нэгэшье шэрүүн үгэ дуулахагүйт. Хүнэй ямар нэгэн шалтагаанһаа уруу дуруу болоошье һаань, урин дулаан аятай үгэнүүдээр сэдьхэлыеш заһажа шададаг, ажалай һайн хүсэл, зориг хүнэй зүрхэндэ бадаруулдаг байха. Хэрэгтэй сагтань шанга эрилтэ табяад, коллективэй зориһониие хүсэндэнь хүргэжэ шададаг хүтэлбэрилэгшэ юм.

Эреэлжын фермэ дээрэ үни удаан хүдэлжэ, ажалай дүй дүршэлөөр баян болоһон Бальжит Нимаевнагай нигэжэ мэдүүлһэниинь дэмы һайрхуу удхатай үгэнүүд бэшэ гэжэ абаһаар мэдэхэт. Хаана, ямар коллективтэ хамтын ажалай абьяас, хүсэл эрмэлзэл нэгэн адли зоригоор дүүрэн байнаб? Тэрэнэй ажал хэрэгынь хододоо бүтэсэтэй, һанаһанда хүрэмөөр байдаг. Энэ хэлээшэеэ баталхын тулада нэгэ тоо баримта жэшээ болгон эндэ дурдамаар.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй дүүрэтэр хурга даража тоолохоор үдэрнүүд үлөө. Эндэхи һаалишадай ажалай дүнгүүдые уридшалан тобшолхо зуураа, тэдэнэй «хэлэһэн үгэдөө хүрөөбди» гэжэ баатаар мэдүүлхэнь зүбтэй. Тэдэнэр һү һааха жэлэйнгээ түсэбые 43 хоногоор урид дүүргэжэ, дүн хамта 3565 центнер һү һаажа шадаһан байна. Тиихэдэ үлэгшэ үедэ һаалишад түсэбһөө гадуур 350 центнер һү һааха тухайгаа мэдүүлээ һэн. Һаалишад байгша ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2570 килограмм һү һаажа абахаар хараална. Тиигэжэ мүнөө жэлдэ тэдэнэр урзанданайхитай жэшэхэдэ, үнеэн бүриһөө 340 килограмм ехэ һү абаха болоно бшуу. Иимэ амжалта хайшан гэжэ туйлагдаа гээшэб гэжэ асууһадамнай, Петр Андриянович нэгэ бага бодолгото болоһонойнгоо удаа нигэжэ харюусаа һэн:

— Хэдэн жэлэй туршада үнеэдэй үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэридэ гол анхаралаа табиһанай, эдэниие һайнаар эдеэлүүлдэг болоһоной ашаар һүн ехээр абтадаг болоо гэжэ хэлэхэ байнаб. Мүн ажалаа һайнаар эмхидхэжэ, ажалай журам бэхижүүлжэ, фермын хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэһэнэй ашаар манай коллектив иимэ амжалта туйлаа.

Ажахын түрүү һаалишад Бальжит Нимаева, Антонина Аюшеева социалис мүрысөөндэ онсо шалгаржа, хэдэн һарын туршада түрүү зэргэдэ ябана. Эдэнэр һү һааха жэлэйнгээ даабари дүүргэһэн тухайгаа бүри октябрь һарада мэдүүлһэн гээшэ. Эдэ нүхэднай 11 һарын туршада харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө 2639—2474 килограмм һү һаажа шадаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, адхашье тэжээлээ бодомжотойгоор гаргашалжа, шадаал һаа ехэ һү абаха хэрэгтэ эндэхи һаалишад бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлнэ гэхэдэ, алдуу болохогүй. Яруунын малшадай аймагайнгаа Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой Һүтэйн фермын һаалишадай урялда харюу болгон, үбэлэй үедэ ехэ һүнэй түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсохо гэжэ тус фермынхид шиидээ юм. Нёдондонойхитой жэшэхэ болбол, үбэлжэлгэдөө үбһэ тэжээлээр нилээд хомор оробошье, малай байжа эдеэлхэ хаһада үнеэн бүриһөө 1193 килограмм һү һаажа абаха зорилго тэдэнэр урдаа табинхай. Тиихэдэ бэрхэ һаалишад Б. Нимаева, А. Аюшеева, А. Жаркой, Т. Куценко гэгшэд энэ үедэ үнеэн бүриһөө 1210—1200 килограмм һү һааха уялга абанхай. Энэ ажалша бэрхэ коллектив абаһан уялгаяа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада түрүүшын үдэрһөө эхилээд, зохисотой хэмжээнүүдые хараалаанхай. Аймагай һүнэй фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үнгэрэгшэ һарын дүнгөөр тэдэнэр үнеэн бүриһөө 164 килограмм һү һаажа, һарынгаа даабариие 100—105,8 процент дүүргээд бусадай дундаһаа эрхимлэбэ. Эреэлжын һаалишад туйлаһан амжалтынгаа түлөө КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Ц. БАЛДАНОВ
Сэлэнгын аймаг.

ЛУГОВОДУУДАЙ ОРОЛДОЛГООР

Сабшалан ургуулагшад Доржо Ракшаев, Филимон Солдатов гэгшэд гансахан Хүрбын совхоз дотор бэшэ, бүхы Хориин аймаг соогуур суурханхай. Эдэнэр жэл бүри үбһэ ногооной баян ургаса хуряажа абадаг.

Дүршэл ехэтэй луговод Ф. Солдатов пенсидэ гарабашье, миин һууха дурагүй, өөрынгөө мэргэжэл, шадабари дамжуулан үгэһэн М. И. Шевченко гэгшэдээ саг үргэлжэ туһалжа ябадаг. Тиигэжэ эдэнэр үбһэ бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэб, даабариие үлүүлэн дүүргэдэг.

Мүн Шагдар Будаевай звено эндэ магтаалтай. Эдэнэр 1.214 центнер үбһэ бэлэдхэжэ абаха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 1.388 центнертэ хүргэнхэй. Үбһэнэй шанар һайн.

Һаяхан эндэхи луговодуудай хүдэлмэриин жэлэй дүн гаргагдажа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн М. Шевченко гэгшэдэ үнэтэ бэлэг барюулагдаа.

Мүнөө намартаа совхоз дотор сабшалан, таряалан һайжаруулха габшагай хоёр һара соносхогдожо, луговодууд Д. Ракшаев, М. Шевченко болон бусад хоорондоо мүрысэжэ байжа, даалгагдаһан газар дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргуулха, һубаг ханаабуудаа сэбэрлээд орхихо талаар горитой оролдоно. Жэшээнь, луговод М. Шевченко 3500 тонно наг шэбхэ сабшаландаа гаргаха уялга абанхай. Мүнөө энэ звенодо хоёр трактор, бусад хэрэгсэлнүүд үгтэнхэй.

Энэ ехэ хүдэлмэридэ совхозой мелиоратор Р. Рачинский гэгшын ашаа габьяа бии. Ерэхэ жэлдэ сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар луговодуудай абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ мелиоратор горитой туһа хүргэнэ.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

ДУШАНБЕ, декабриин 21. (ТАСС). Манай олонациональна Эсэгэ ороной арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай, аха дүүгэй бата нэгэдэлэй һайндэр Таджикистанай газар дээрэ айлшалан ерэбэ. Республикада үндэр шагнал — Арадуудай хани барисаанай орден барюулагдаба.

Оперо ба баледэй академическа театрай зал соо болоһон Таджикистанай Компартиин Центральна Комитедэй, республикын Верховно Соведэй хамтын баярай заседанида Таджикистанай КП-гэй ЦК-гай гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, СССР-эй Верховно Соведэй, Таджигай ССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, партийна, совет болон ниитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, промышленностиин ба хүдөө ажахын түрүүшүүл, эрдэм наукын ба соёл культурын ажал ябуулагшад, Совет Армиин сэрэгшэд, олон тоото айлшад суглараһан байна.

Таджигай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. Холов заседаниие нээгээ.

Зал соо Советскэ Союзай, Таджигай ССР-эй гүрэнэй гимнүүд баяр ёһололой оршон байдалда зэдэлбэ.

Заседанида хабаадагшад хүндэлэлэй президиумдэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Хүдөө ажахын министр Д. С. Полянскида үгэ үгтэнэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой ба ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй өөрынь үмэнэһөө, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын үмэнэһөө Д. С. Полянский Эхэ ороной энэ гайхамшаг шагналтай дашарамдуулан, баярай суглаанда хабаадагшадые, республикын бүхы ажалшадые үнэн зүрхэнһөө, хани халуунаар амаршалба.

Эртэ урдын сагай Таджигай газар дайда дээрэ Совет засагай жэлнүүдтэ революционно туйлай ехэ хубилалтанууд болоо гэжэ Д. С. Полянский хэлээ. Совет байгуулалтын эрхэ байдалда, СССР-эй арадуудай аха дүүгэй булэ дотор таджик арад хэдэн зуугаад жэлэй туршада холбоо барисаагүй, таһаранги байдалтай байһанайнгаа һүүлээр өөрын гүрэн түрэтэй болоод, национальна талаараа урган һалбарха, али бүхы талаараа хүгжэхэ үргэн ехэ зам дээрэ гараа. Таджикистанда юрэнхыдөө промышленностиин, хүдөө ажахын мүнөө эндэ 330 гаран промышленна предприятинууд бии. Хүдөө ажахые шэнэдхэн хубилгаха, упалууриин системэнүүдые бариха талаар туйлай ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Промышленносттиин, хүдөө ажахын хурдан түргэнөөр хүгжэхын хажуугаар Таджикистанда, Дунда Азиин бусад республикануудайхидал адли, ёһотойл соёлой хубискал бэелүүлэгдээ.

Агуу ехэ эдэ бүхы хубилалтанууд — хүдэлмэришэд ба таряашадай, республикын бүхы ажалшадай нэтэрүү шанга ажалай үрэ дүн, агуу ехэ ород арадай, мүн совет республиканuудай бусад арадуудай аха дүүгэй гайхамшагта туһаламжын үрэ дүн мүн, ленинскэ партиин, Совет засагай эмхидхэлэй ба политическэ туйлай ехэ хүдэлмэриин үрэ дүн мүн.

Манай олонациональна Совет гүрэн мүнөө хүсэн түгэлдэр хүгжэлтын замаар дабшана гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээд, КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум, мүн СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ 1973 оной хүдэлмэриин дүнгүүд, юһэдэхи табан жэлэй бүхыдөө гурбан жэлэйн даб дээрэхи дүнгүүд гаргагдаа, 1974 ондо бэелүүлэгдэхэ ороноймнай гүрэнэй түсэб ба бюджет хаража үзэгдөө, баталагдаа һэн. ЦК-гай Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн тон шухала программна үгэ соо совет экономикын хүгжэлтэдэ гүнзэгы шэнжэлэл хэгдээ, коммунис байгуулалтын мүнөө үеын ба ерээдүйн зорилгонууд эли тодоор тодорхойлогдоо. ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые парти болон арад хадаа хараалһан түсэбүүдээ дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлэй саашанхи дайшалхы программа мэтээр һайшаагаад, хүлеэн абаһан байха юм.

ЭХЭ ОРОНОЙ ҮНДЭР ШАГНАЛ

Табан жэлэй даалгабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ Таджикистанай ажалшад өөһэдынгөө эрхим хубитые оруулна. Промышленна продукци худалдаха 1973 оной түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ, түсэбһөө гадуур 60 гаран миллион түхэригэй продукци бүтээгдэхэ юм.

Энэ жэлдэ Таджикистан 800 мянга гаран тонно түүхэй хлопок, харин табан жэлэй гурбан жэлэй турша соо бүхыдэнь хоёр миллион 330 мянга гаран тонно хлопок суглуулаа. Хлопок хүряалгын табан жэлэй түсэбэй даалгабаринууд үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Энэ хадаа гайхамшагта туйлалта мүн, хлопок ургуулагшадай болон «сагаан алта» абаха хэрэгтэ өөһэдынгөө ажалаар хабаадаһан бүхы хүнүүдэй ажалайнь горитойхон илалта мүн.

Арадай ажахые хүгжөөхэ талаар Таджикистанай ажалшадай туйлаһан горитой ехэ амжалтанууд бүхы хүнүүдые баясуулна, алдарта шэнэ хэрэгүүдтэ зоригжуулна. Гэхэтэй хамта бидэ энэ баярай заседани дээрэшье дутуу дунданууд тухайгаа аниргүй байжа эрхэгүйбди гэжэ Д. С. Полянский тэмдэглээ. Продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэбүүдээ дүүргэдэггүй, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга нөөсэнүүдые муугаар элсүүлдэг, үйлэдбэриин хүсэ болон хүдэлмэриин саг хүсэд ашаг үрэтэйгөөр ашагладаггүй промышленна предприятинууд, колхоз, совхозууд республика дотор үшөөл бии. Тэрэшэлэн худалдаа наймаа эмхидхэхэ хэрэгтэ, улад зоной соёлой, ажаһуудалай болон коммунальна эрилтэнүүдые хангалгада дутагдалнууд бии байһаар. Зорилго юуб гэхэдэ, эдэ дутагдалнуудые түргөөр усадхаха шухала.

Хүдөө эжахые хүгжөөлгөөр шиидхэгдээгүй зарим асуудалнууд дээрэ Д. С. Полянский дэлгэрэнгыгээр тогтобо. Хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ гол хараа зам — үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлдэ оруулха. Хамтадхан томодхохо, тэрэниие индустриальна үндэһэ пууритай болгохо ябадал мүн. Колхоз, совхозуудые хэрэгтэй бүхы машинануудаар болон түхеэрэлгэнүүдээр, минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр, мүн бусад хэрэгсэлнүүдээр дутамаггүй хүрэхөөр хангаха, газар таряаланда ба мал ажалда үйлэдбэриин бүхы хүдэлмэринүүдые үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха арга боломжо хангаха гээшэ мүнөө үеын түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно. Газарые үрэжэлтэй һайн болгохо хүдэлмэриие саашадаашье үргэдхэхэ, упалагдадаг талмайнуудые үлэмжэ ашаг үрэтэйгөөр ашаглаха. мелиорацида һомологдоһон мүнгэ зөөриие эгээл ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй. Хүдөөгэй барилгын организацинуудай, бэлэдхэлэй организацинууд болон хүдөө ажахын продукци, түүхэй эд буйлуулдаг предприятинуудай материально-техническэ эд хэрэгсэлнүүдые бэхижүүлхэ гээшэ хойшолуулашагүй хэрэг мүн. Тиимэ болохолоороо бүхы агропромышленна комплексые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Хүдөө ажахыда электрын элшэ хүсэ улам ехээр хэрэглэдэг, таряалан, фермэнүүд дээрэ мүнөө үеын шэнэ, орёо оньһон техникэ хэрэглэдэг болоһон ушар хүдөөдэ инженерно-техническэ албаниие бэхижүүлхэ, механизаторнуудые бэлдэхэ ба хүдэлдэг газартань үргэлжэ хүдэлгэхэ асуудалнуудта тон ехэ анхарал хандуулхыемнай уялгална гээд Д. С. Полянский онсолон тэмдэглэбэ.

Түүхэй эд, материалнуудые бүри гамтайгаар гаргашалха, материальна, финансын ба ажалай арга нөөсэнүүдые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, хүтэлбэриин арга методүүдые һайжаруулха, түсэблэлгын ба ажахыгаа эрхилэлгын бүхы гуримые һайжаруулха, гүрэнэй ба ажалай журам бэхижүүлхэ асуудалнууд дээрэ саашадаа бага бэшээр хүдэлхэ болонобди.

Һүүлээрнь Д. С. Полянский уласхоорондын байдалай, мүн гадаадын политикын талаар партиин эрхилдэг ажал ябуулгын зарим тэды асуудалнууд дээрэ тогтоһон байна. Манай гадаадын политика хадаа уласхоорондын байдалые үндэһөөрнь һайжаруулха, арадуудай ажабайдалһаа дайн байлдаае зайсуулха, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай арадууд болон гүрэнүүдэй харилсаа холбооe үргэдхэхэ гэһэн гол шухала зорилготой гээд тэрэ хэлээ. Эдэбхитэй энэ зорилго тээшэ шууд сэхэ шэглүүлэгдэһэн гадаадын иимэ политикые манай арад, аха дүү социалис оронууд, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн нэгэн һаналтайгаар дэмжэдэг юм.

Ленинскэ партияа тойроод нягтаар жагсаһан совет хүнүүд өөһэдынгөө ерээдүй тээшэ зоримгойгоор харана, коммунис байгуулалтын зорилгонуудые найдамтайгаар шиидхэнэ, тиигээд бүгэдэ арадай энэ хэрэгтэ хабаадалсадаг байһаараа республика бүхэн омогорхохо ёһоороол омогорхоно гээд Д. С. Полянский мэдүүлээ.

Арадуудай хани барисаае нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр сахин хамгаалхыемнай, ходоодо бэхижүүлхыемнай агуу ехэ Ленин бидэндэ захяа бэлэй. Республикануудые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаһан ушар Ленинэй энэ захяа заабариие парти болон арадай нарин нангинаар дүүргэжэ байһанай толотомо гэршэ мүн.

Таджигай ССР-ые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые Д. С. Полянский уншаба. Баярай заседанида хабаадагшадай альга ташалга доро тэрэ республикын тугта орден зүүгээд, Эхэ ороной энэ үндэр шагналтай дашарамдуулан, Таджикистанай ажалшадые үнэн зүрхэнһөө үшөө дахин амаршалба.

Д. С. Полянскийн үгэ хэлэжэ байхада, удаан үргэлжэлһэн альга ташалга хэдэн дахин болоо.

Таджикистанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. Расулов харюугай үгэ хэлээ.

Бүхы совет хүнүүдтэй хамта республикымнай ажалшад партиин политикые хани халуунаар, нэгэн һаналтайгаар һайшаана, партиин XXIV съездын баталан абаһан эб найрамдалай программа бэелүүлхэ тушаа ябуулдаг туйлай ехэ хүдэлмэриинь түлөө КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедтэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое, КПСС-эй ЦК-Брежневтэ өөртэнь хани халуун баяр баясхалан хүргэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

Таджикистанай ажалшад КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сессиин шиидхэбэринүүдые политическэ тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа гэжэ Д. Расулов мэдүүлбэ.

Республикын городууд болон хүдөө тосхонуудай ажалшад манай партиин XXIV съездын хараалһан коммунис байгуулалтын асари ехэ программые бодото хэрэг дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада бүхы юумэ хэхэ юм гэжэ КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедые, тэрэнэй Политбюрое КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые өөрыень Таджикистанай Компартиин ЦК-гай, республикын Верховно Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө, баярай заседанида хабаадагшадай, Таджикистанай бүхы ажалшадай үмэнэһөө Д. Расулов найдуулаа.

Коммунис партида, Совет гүрэндэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэжэ, Нурегэй ГЭС-эй барилгын газар тэпэлэгшэдэй бригадир В. Якимено, Орджоникидзеабадска районой «XXII партсъезд» колхозой түрүүлэгшэ Н. Шарипов, Таджигай ССР-эй Наукануудай академиин вице-президент А. Максумов, Таджигай политехническэ институдай студент Ш. Бабаева гэгшэд үгэ хэлээ.

Баярай заседанида хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэг туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаһан байна.

(ТАСС).

ОРОН СООГУУР АЯНШАЛХАЯ МОРДОБО

а Вьетнамай Сүлөөнациональна фронЦК-гай Президумэй гшэ, Урда Вьетнареспубликын Революсаг зуурын правиын зүбшэлгын Советүрүүлэгшэ доктор Хыу Тхо түрүүтэй Вьетнамай Республиелегаци СССР-эй Вер Соведэй Президиумэй, правительствын уряа Советскэ Союзда хани албан хэрэгээр айлерэһэн байна. Энэ ци декабриин 21-дэ ааһаа Ереван мордобо.

Айлшадтай хамта СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. Х. Арутюнян, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын таһагые даагша С. С. Немчина гэгшэд Ереван ошолсобо.

Урда Вьетнамай Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Шитиков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Фирюбин болон тушаалта бусад хүнүүд энэ делегациие үдэшэһэн байна.

Үдэшэгшэдэй дунда СССР-тэ байдаг ДРВ-гэй элшэн сайд Во Тхук Донг, Урда Вьетнамай Республикын посольствын дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд, СССР-тэ түлөөлэгдэһэн хэдэ хэдэн оронуудай дипломатическа түлөөлэлгэнүүдэй толгойлогшонор байлсаа.

Ниидэлгын талмай дээрэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй гурбан түрэлэй сэрэгшэдһээ — ябаган сэрэгшэдһээ, летчигууд ба морягуудһаа бүридэһэн хүндэлэлэй харуул жагсаалда зогсоо. Хоёр ороной гүрэнэй гимнүүд зэдэлээ.

Н. В. Подгорный, Нгуен Хыу Тхо гэгшэд совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур ябажа гараа. Москвагай ажалшадай үдэшэхэеэ ерэһэн түлөөлэгшэд, Москвада һурадаг вьетнам студентнэр дээдэ тушаалта айлшаниие үнэн зүрхэнһөө, хани халуунаар амаршалаа.

Урда Вьетнамай Республикын делегаци тэрэ үдэртөө Тбилисидэ ойр зуура тогтоһон байна.

Тбилисиин аэропортдо эдэ айлшадые Грузиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Э. А. Шеварднадзе, Грузиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Г. С. Дзоценидзе болон тушаалта бусад хүнүүд угтаһан байна.

(ТАСС).

ВЬЕТНАМ АРАДТАЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЭ

ИНГРАД. Урда май Сүлөөрэлгын наьна фронтын байгуулаар 13 жэлэй ойдо агдажа, вьетнам й һаналаа нэгэдэлгын Ильичэй нэрэмжэтэ бүтээлгын завод дээобо. нг дээрэ заводой тор Б. Н. Таллер, шэ В. В. Никитин, М-эй комитедэй секин орлогшо Людмила Снигирева гэгшэд үгэ хэлээ. Вьетнамда дайн байлдаа болюулха, амгалан байдал тогтоохо тухай хэлсээндэ гар табиһан ушар ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг мүн гэжэ тэдэнэр тэмдэглээ. Империалис ээрхэг түримхэй хүсэнүүдые диилэһэн илалта — оронойнь хойто ба урда зүгтэхи вьетнам арадай алдарта хүбүүд, басагадай харуулһан гайхамшаг баатаршалгын үрэ дүн мүн. Энэ үнэн зүб хэрэгыень Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай, дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй шууд сэхээр дэмжэһэнэй ашаар энэ илалта туйлагдаа һэн.

Митингдэ хабаадагшад США-гай империалистнуудай дэмжэдэг Сайгоной засагаархидай һүйдхэлтэ ябуулгануудые эрид шууд буруушааһан резолюци нэгэн һаналтайгаар баталан абаа.

ТАШКЕНТ. Узбекистанай олониитэ Урда Вьетнамай Сүлөөрэлгын национальна фронтын 13 жэлэй ойе тэмдэглэбэ. Энэ һайндэртэ зорюулагдаһан суглаан дээрэ Узбекистанай нийслэл хотын хэдэн зуугаад ажалшад, студентнэр, интеллигенциин түлөөлэгшэнэр хабаадалсаба. Суглаанда хабаадагшад Вьетнам патриодуудай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэнги байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

ҮНДЭР ЭДЭБХИИН ОРШОН БАЙДАЛДА

Баргажанай аймагай ээлжээтэ партийна конференци боложо, КПСС-эй райкомой тоосоото элидхэл райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Раднаев Л. Б.** хэһэн байна. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, арадайнгаа ажахын алибаа һалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ, хүн зонойнгоо байдал һуудал һайжаруулха, эхин партийна организацинуудаа бэхижүүлхэ, үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин нүлөө ехэ болгохо талаар тоосоото үе соо КПСС-эй райком бага бэшэ хүдэлмэри хээ. Энээн тухай элидхэл соошье хэлэгдээ, үгэ хэлэһэн делегадуудшье тэмдэглээ.

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮГЖЭЛТЫН ДҮНГҮҮД

Түбхын түрүүндэ аймагайнгаа промышленность хүгжөөхын тула партиин райкомой, мүн эхин партийна организацинуудай юу хэһэн, ямар амжалтануудые түйлаһан, тэрэшэлэн ямар дутуу дунданууд, алдуу эндүүнүүдэй тохёолдоһон тухайнь элидхэлшэ делегадуудта хөөрэжэ үгөө. Энэнь зүб гэжэ һанагдана. Тиимэ хадань промышленностиин хүгжэлтэ тухай эхилэн тэмдэглэхэ хүсэлэн бии.

Баргажанай аймагта бага бэшэ модон бэлэдхэгдэнэ. Энэ талаар нилээд ургалта бии. Худалдаатай продукциин хахадынь ой модон болоно. Юһэдэхи табан жэлэй гурбан жэл соо худалдадаг модоной хэмжээнь 33 процент ургаха ёһотой байһан аад, харин энэ жэлэй 10,5 һарын туршада бүхы 1970 ондо худалдагдаһанай зэргэ модон гүрэндэ тушаагдаа. Модо унагааха, таллуулха, зөөхэ хэрэгтэ оньһон арга, түрүү дүй дүршэл, хүсэн түгэлдэр техникэ хэрэглэгдэнэ. Оньһон арга, түрүү дүй дүршэл, шэнэ технологи нэбтэрүүлдэг болоһоной ашаар ажалай бүтээсэ ургажа байнхай. 1970 онойхитой сасуулжа үзөө һаа, 1973 ондо ой модо бэлэдхэлгэдэ ажалай бүтээсэ 26 процент ургаһан болоно. Түрүүшүүлэй тоо олошоржо байһаар. Бага комплексно бригадануудай бригадирнууд Вставский (Онёогой ЛПХ), Тормозов, Марковец (Баргажанай ЛПХ) илангаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Тэрэшэлэн Баргажанай леспромхоздо ой модо зөөдэг автомобильнуудай жолоошод Гагарин, Танхасаев, Кожевин, Воробьев гэгшэд түсэбтэ даабаринаа 125—140 процент хүрэтэр дүүргэжэ, бусадта һайн үльгэр жэшээ харуулна.

Тиигэбэшье леспромхозуудай ажалда, эхин партийна организацинуудай хүдэлмэридэ, КПСС-эй райкомой ударидалгада дутагдалнууд бии. Энээниие тайлбарилхын тулада нэгэ жэшээ дурдалтай болоно. Зэргэлжэ байһан Хурамхаанай леспромхозой бригадирнууд Парамонов, Спиридонов, Щукин гэгшэдэй үүсхэлээр бага комплексно бригаданууд 1,5 халаан соо ехэ амжалтатайгаар хүдэлжэ, республика соогоо суурхажа байһаар үнинэй ха юм. Энэ түрүү арга методэй ашатай туһатай, бүтээсэ ехэтэй байһаниинь мэдээжэ. Теэд Баргажанай аймагай леспромхозуудта энэ арга метод яахадаашьеб дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Онёогой леспромхоз илангаяа хангалтагүйгөөр хүдэлһөөр. Гээгдэлһээ гарахаяа болиһоор удаанай. Ажалайнь үрэ дүн бүри муудажа байна. Энээн тухай тоосоото элидхэл соо хурсаар тэмдэглэгдээ, үгэ хэлэһэн зарим хүнүүдшье шүүмжэлэл хээ. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэй 10 һара соо 132 мянган кубометр модо Онёогой леспромхоз бэлэдхэһэн байбал, 1973 оной 10 һара соо миил 93 мянган кубометр бэлэдхээ. Имэрхүү жэшээнүүдые тоолохо болоо һаа, бии бшуу. Леспромхоздо тодорхой туһаламжа хүргэжэ, гээгдэлһээнь түргэн гаргаха тушаа бодото хэмжээн абтанагүй. Эндэ илангаяа «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэдые шүүмжэлэнгүй байхаар бэшэ. Тэдэнэр леспромхоздо үсөөн ябадаг, ябахадаашье гээгдэлэйнь шалтагаануудые гүнзэгыгөөр элирүүлдэггүй, ёһотой туһа хүргэдэггүй байха юм.

Леспромхозой директор нүхэр Мясников А. В. яахадаашьеб конференци дээрэ үгэ хэлээгүй, леспромхозойнгоо гээгдэлдэ ороһоной гол шалтагаануудые делегадуудта тайлбарилжа үгөөгүй, түрүү зэргэдэ гарахын тула ямар хэмжээнүүдые абажа байһан тухайгаа юундэшьеб хэлээгүй.

Баргажанай-Адагай загаһанай комбинат, загаһа баридаг хоёр колхоз тэндэ хүдэлжэ байдаг. Эдэ коллективүүд табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын тула нилээд оролдолго гаргадаг, амжалта түйладаг байна. Загаһанай комбинат юһэдэхи табан жэлэйнгээ гурбан жэлэйнь түсэб дүүргээд, түсэбһөө үлүүлэн нилээд ехэ загаһанай консервэ гүрэндэ тушаанхай.

Барилгын организацинууд конференци дээрэ шүүмжэлэгдэхэ ёһоороо хурсаар шүүмжэлэгдээ. Баргажанай барилга-хабсаралгын управлениин хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Зарим барилганууд ехэ удаан баригдана, саг болзор соогоо ашаглалгада үгтэнэгүй. Олохон ушарта барилгын шанар муу байһаар.

Ажалшадые эб бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, соёл болбосоролой хэрэгсэлнүүдээр хангаха хэрэг аймаг соо муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Баргажанай райпогой 21 магазин хүдэлжэ байнхай. Холын һуурин газарнуудай, гүүртэ болон отарануудай ажалшадые алибаа зүйлнүүдээр хангахын тула 5 автолавка хараалагдаһан маршрудаар ябажа байдаг.

Тиигэбэшье худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ бага бэшэ дутуу дунданууд тохёолдоһоор. Худалдаа наймаанда зарим шухала зүйлнүүдэй дуталдаха, таһалдаха ушарнууд үзэгдэнэ. Илангаяа холын гүүртэ, отарануудта заримдаа автолавка удаан саг соо ерэнгүй байна. Энээн дээрэһээ боложо, ажалшадай гомдохо ушарнууд дайралдана. Худалдаа наймаа хаа хаанагүй һайнаар эмхидхэхэ, ажалшадые али бүхы хэрэгсэлнүүдээр таһалгаряагүй саг үргэлжэ хангажа байха гэһэн энэ шухалын шухала хэрэгтэ зарим партийна организацинууд хүсэд анхаралаа хандуулнагүй.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ҮЙЛЭДБЭРИИН АМЖАЛТА БА ДУТАГДАЛНУУД

Хүдөө ажахые эрид түргэн хүгжөөхэ, газар тариалангайшье, мал ажалайшье продукци элбэгжүүлхэ талаар КПСС-эй XXIV съездын түйлай ехэ зорилгонуудые табиһаниинь мэдээжэ. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлэн, бүхыдөө Баргажанай аймагай партийна организаци хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ тушаа нилээд ехэ юумэ хэһэн байна. Юһэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй туршада аймагай колхоз болон совхозууд мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха түсэбөө жэл бүхэндэ ходо дүүргэжэ байгаа. Гурбан жэлэй түсэб бүхы дээрэнь абажа харабал, һүөөр — 111,7 процент, мяхаар — 100,1 процент, нооһоор — 111,3 процент дүүргэгдэһэн болоно. Табан жэлэй шиидхэхы жэлдэшье мал ажалай продукци, мүн ороохо тариа, хартаабха худалдаха түсэб бэелүүлэгдэнхэй.

Тэрэшэлэн колхоз, совхозуудай ниитын адууһа малай тоо толгой олошоржо байнхай. Үнгэрөөшэ табан жэлэйхитэй сасуулжа үзэхэдэ, бодо малынь 2.000 толгойгоор, хонид 10,5 мянган толгойгоор, адуу морид 500 толгойгоор олошоронхой.

Зүгөөр колхоз, совхозуудай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии. Хараалагдаһан түсэбөө, абаһан уялгаяа дүүргэдэггүй ажахынууд үсөөн бэшэ. Газар тариалангай продукци, илангаяа ороохо тариа, овощ гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб бэелүүлхэ талаар зарим ажахынууд ехэхэн бэрхэшээлдэ оронхой. Эндэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз Баргажанай совхоз хоёрто түбэгтэй байдалай тохёолдоһыень тэмдэглэлтэй. Ороохо тариа гүрэндэ тушааха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын тула эдэ хоёр ажахы тодорхой хэмжээнүүдые мүнөөнһөө абаха, таригынгаа талмайе үргэдхэхэ, газар элдүүрилгын шанар эрид һайжаруулха, агротехникын эрилтэ нарин нягтаар сахиха, эрхим һайн шанартай үрэһөөр тарилга хэхэ болоно.

Аймагай ажахынууд адууһа малайнгаа ашаг шэмэ эрид, ехээр дээшэлүүлхэ дүүрэн арга боломжотой байһан аад, энэ арга боломжоёо хэрэглэжэ шаданагүй. Үнеэн бүриһөө 1.600 килограмм һү һааха арга боломжо колхоз, совхоз бүхэндэ бии гэжэ XXXVIII районно партийна конференци дээрэ тон зүбөөр заагдаһан байгаа. Теэд конференциин энэ заабаринь мүнөөшье болотор бэелүүлэгдээгүй байһаар. Энэ хадаа КПСС-эй райкомой, мүн колхоз, совхозуудай эхин партийна организацинуудай хүдэлмэриин томохон дутагдал болоно. Конференциин заабарие хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай, парткомуудай нангин уялга ха юм. Сэхыень хэлэхэдэ, 1971 — 1972 онуудайхитай сасуулжа үзэбэл, олохон ажахынуудта үнеэн бүхэнһөө бүри бага һүн һаагдаһан байна.

Үнеэн бүриһөө һү ехээр һаахын тулада үнеэдэй үүлтэр эрид һайжаруулха, шэмыень дээшэлүүлхэ тухай асуудал тон хурсаар табигдана. Теэд энэ хүдэлмэри аймагай колхоз, совхозуудта хангалтатайгаар эмхидхэгдэнхэй гэхын аргагүй.

Ондоо ямар дутуу дунданууд тохёолдоноб гэхэдэ, олохон ажахынуудта адууһа мал гарзална, ехэ мал һүбайрна. Энэ хадаа колхоз, совхозуудта ехэ хохидол үзүүлнэ. Ехэ малай олоор һүбайрдаг шалтагаанһаа түл үсөөнөөр абтана. Эдэ дутагдалнуудай гол шалтагаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, зарим хүнүүд ажалдаа харюусалга багатайгаар хандана. Энэ хадаа хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һула байһан дээрэһээ болоно бшуу.

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИ

Тоосоото үе соо КПСС-эй райком, эхин партийна организацинууд бүхыдөө хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ, илангаяа ударидахы хүдэлмэрилэгшэдэй марксистско-ленинскэ һуралсалда ехэ анхарал хандуулһан, бүхы ажалшадай дунда коммунис хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар нилээд оролдолго гаргаһан.

1973—1974 оной һуралсалай жэлдэшье политическэ талаар янза бүриин һургуулинуудта хамта 1735 һурагшад — коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэд, комсомолшууд һуража захаланхай. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, «КПСС-эй марксистско-ленинскэ теориин ба политикын мүнөөнэй шухалын шухала асуудалнууд тухай» лекцинүүд уншагдана. Эндэ партиин дотоодын болон гадаадын политикын, мүн экономическа болон социальна удха шанартай шухала асуудалнууд үзэгдэнэ. Энэ һургуулида 116 хүн һурана.

«Ажалшадай экономическа эрдэм һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолтой зохилдуулан, аймаг соо экономическа һуралсал үргэнөөр эмхидхэгдэнхэй. «Экономическа эрдэмэй үндэһэ һуури шудалха» 25 һургуули хүдэлжэ байнхай. Эндэ хамта дээрээ 530 хүн — гол түлэб хүдэлмэришэд болон колхознигууд һурана. Баргажанай леспромхозой, Бодоной совхозой, Хойто зүгэй электрическэ сетиин, мүн бусад зарим партийна организацинуудта политическэ һуралсал яһала эмхидхэгдэнхэй.

Эдэ бүхы һургуулинуудта политическэ талаар бэлэдхэл һайнтай, дүй дүршэлөөр баян пропагандистнууд үнгэргэнэ.

Коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй, ударидахы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда политическэ һуралсалай эмхитэйгээр ябуулагдадаг, бүхыдөө олонитэ ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин саг үргэлжэ эмхидхэгдэдэг колхоз, совхозуудта, промышленна предприятинуудта, эмхи зургаануудта алибаа хүдэлмэриньшье урагшатай һайн байдаг.

Ажалшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол социалис мүрысөө хаана яанагүй дэлгэрүүлгэдэ тон ехэ нүлөө үзүүлээ. Бүхы коллективүүдэй хоорондо, хонишод, һаалишад, механизаторнууд, модошод болон бүхы ажалшадай дунда социалис мүрысөөн дэлгэржэ, үйлэдбэриингөө түсэб, абаһан уялгаяа бэелүүлгэдэ тэдэнэр нилээд амжалта түйлаһан байна.

Тариа хуряаһан талмайн гектар бүриһөөнь 16,2 центнер ороохо суглуулжа, ерэхэ хабарай тарилгада хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэтэй болоһонойнь, ороохо тариа абаха түсэбөө 103 процент, гүрэндэ худалдаха түсэбөө 125 процент дүүргэһэнэйнь түлөө Баргажанай аймагта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг 5.000 түхэриг мүнгэн шангтайгаар шагнагдаһан байна.

Зүгөөр социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ ехэ дутагдалнууд бии байһаар. Зарим ажалшад хэнтэй мүрысэжэ байһанаа мэдэнэгүй. Юрэдөө яахадаашьеб, олохон коллективүүдтэ мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, Уланай колхоз аймаг соогоо түрүү ажахынуудай нэгэн. Энэ жэлдэ ороохо тариашье муу бэшээр ургуулаа, гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха түсэб дүүргэжэ байнхай. Теэд энэ түрүү ажахыдашье социалис мүрысөөн тон һайнаар эмхидхэгдэнхэй гэхын аргагүй. Ярагтын малай фермэдэ хашарагууд шахагдажа байна. Тэндэ хүдэлжэ байһан малшадай дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдээгүй гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Октябрь һараһаа эхилээд декабриин 10 болотор хашарагуудайнгаа шэгнүүрэй сүүдхэ соо хэды шэнээн нэмэһыень, сүүдхэдэ хэды грамм нэмээхэдээ, али зэргын түлөөһэ абаха байһанаа малшад мэдэнэгүй, мэдэхэшье аргань үгы. Яахадааб гэхэдэ, хашарагууд огто шэгнэгдэнгүй тушаагдаһан байха юм. Хашарагуудай «һүүнтэлэгдээгүй, һүнтэлэгдэнэшьегүй» гэжэ малшад гомдолтой байба.

Совет хүнүүдые ажалда дуратайгаар, коммунис ёһоор, гүн сэдьхэлэй совет патриотизмын мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй ямар ехэ үүргэтэй байһаниинь мэдээжэ. Партийна хүдэлмэрилэгшэд социалис мүрысөөнэй үүргэ болон удха шанарые миил мэдэрээд хизаарлаха бэшэ, харин тэрэниие ажалшадай дунда үргэн далайсатайгаар, үрэ дүн ехэтэйгээр эмхидхэхэ зорилготой.

ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИИН УРГАЛТА

Тоосоото үе соо Баргажанай аймагай партийна организаци алишье талаараа нилээд ургаһан, бэхижэһэн байна. Эхин партийна организацинуудые эмхидхэлэйшье, политическэ талаар бэхижүүлхэ, хатуужуулха, хаа хаанагүй коммунистнуудай түрүү үүргые дээшэлүүлхэ, даалгагдаһан хэрэгэй түлөө харюусалгыень улам ехэ болгохо, партийна журам бэхижүүлхэ тушаа бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Эндэ партийна документнүүдые һэлгэхэ гэһэн политическэ шухала удха шанартай ажал ябуулгада бэлэдхэлгэ, зарим организацинуудта энэ хэрэг бэелүүлгэ тон ехэ үүргэ дүүргэв. Партийна организацинуудые эмхидхэлэй политическэ талаар улам саашадань бэхижүүлхэ гэһэн уряа лозунг доро энэ ажал ябуулга бэелүүлэгдэнэ.

Эхин партийна организацинуудта үнгэргэгдэһэн тоосоото һунгалтын суглаанууд хадаа ажахыншье, политическэшье, хүмүүжүүлгыншье шухала асуудалнуудые шиидхэхэдээ, партийна организацинуудай шадамар бэрхэ, дүй дүршэлөөр баян болоһыень, дайшалхы шанараа улам бүри хүгжөөһыень харуулаа. Олонхи организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд эмхитэй журамтайгаар, политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэһэн байна. Коммунистнууд ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрүүлһэн, тодорхой дурадхалнуудые оруулһан байха юм. Колхоз, совхозуудай коммунистнууд хадаа үйлэдбэри дээрэ өөһэдынгөө түрүү үүргэ улам бүри дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрэ ехэ болгохо, журам шангадхаха, түсэбтэ даабариа, абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ тухай гүн сэдьхэлэй халуун хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна.

Саашадаа партийна хүдэлмэриин шэнжэ шанар улам нарижуулха, партийна ажабайдалай ленинскэ гол ёһо гуримуудые хэлбэришэгүй нарин нягтаар сахиха, партийна демократи хүгжөөхэ, партийна болон гүрэнэй журам хазагайруулдаг, ажалдаа харюусалга багатайгаар хандадаг коммунистнууд тушаа эрид хатуу хэмжээ абаха тухай хөөрэлдөөн тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэшье, аймагай партийна конференци дээрэшье болоһон байна.

Тиигэбэшье зарим партийна организацинуудай хүдэлмэридэ бага бэшэ дутуу дунданууд, алдуу эндүүнүүд тохёолдоно. Илангаяа хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые зүбөөр шэлэн олохо, шадамараар хубаарилан габиха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ дутагдалнууд үзэгдэнэ. КПСС-эй райком зарим ударидахы хүдэлмэрилэгшэдые хүсэд һайн мэдэхэгүй, ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг, хараалагдаһан түсэбөө, абаһан уялгаяа дүүргэдэггүй ажахын ударидагшые, коммунистнуудые партийна харюусалгада хабаадуулдаггүй байгаа. Хилгаһын колхозой хонидой фермын бригадир нүхэр Тыхеев ажалдаа харюусалга багатайгаар хандажа, муугаар хүдэлһэн дээрэһээ удаан хүдэлэнгүй ажалһаа гаргуулһан байха юм. 1972 ондо ударидахы хүдэлмэрилэгшэдэй Улаан-Үдын техникум дүүргэһэн нүхэр Борбоев харюусалгата ажалда дэбжүүлэгдэһэн аад, муугаар хүдэлөөд, ажалай болон партийна журам хазагайруулаад, ажалһаа гаргагдаһан байна. Имэ баримтанууд бии.

Уставаар хараалагдаһан болзор соогоо партийна суглаанай зарлагдадаггүй, партийна суглаанай хангалтагүйгөөр үнгэрэгдэдэг, мүнөөдэрэй шухалын шухала асуудалай заримдаа зүбшэн хэлсэгдэдэггүй, баталан абтаһан тогтоолой хүсэдөөр бэелүүлэгдэдэггүй ушарнууд бии. Энэ хадаа КПСС-эй райкомой зүгһөө хиналты һула байһан дээрэһээ болоно бшуу. Тоосоото үе соо нилээд олон түрүүшүүл, илангаяа ВЛКСМ-эй гэшүүд ябаһан залуушуул партиин зэргэдэ абтанхай. Энэнь ехэ һайн. Зүгөөр зарим партийна организацинууд үйлэдбэриин түрүүшүүлые партиин зэргэдэ абахаяа яахадаашьеб оролдоногүй. Эндэ гансахан жэшээ харуулмаар. Жэшээнь, Баргажанай совхоздо 100 һаалишад тоологдоно. Теэд тэдэнэй дунда нэгэшье коммунист байхагүй юм. Энэ хадаа Баргажанай совхозой партийна организациин ямар дутагдалтай байһыень тон элихэнээр гэршэлжэ үгэнэ. Энэ баримта дээрэһээ аймагай колхоз, совхозуудай бүхы бусад парторганизацинууд зохихо тобшолол хэхэ, һургаал абаха болоно.

Аймагай партийна конференци эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Элидхэл тушаа 16 хүн үгэ хэлээ: Уланай колхозой түрүүлэгшэ **С. Л. Гатапов**, Баргажанай леспромхозой парткомой секретарь **К. Е. Заварухин**, Баргажанай дунда һургуулиин директор **В. М. Бодров**, Бодоной совхозой һаалишан **И. А. Русакова**, Загаһанай комбинадай слесарь **Л. В. Молотков**, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша зоотехник **Б. А. Ринчинов**, Хойто зүгэй электросетиин директор **С. И. Карпович**, Баргажанай райпогой правлениин түрүүлэгшэ **М. П. Стельмашенко**, Онёогой леспромхозой шофёр **В. П. Протасов**, Баргажанай леспромхозой бага комплексно бригадын бригадир **Н. Ф. Хайрутдинов**, Баргажанай совхозой директор **Н. Д. Шелковников**, Баргажанай барилга-хабсаралгын управлениин ахалагша инженер **Ш. Г. Балдаков**, Хилгаһын колхозой хонишон **М. Б. Гармаев**, ВЛКСМ-эй Баргажанай райкомой секретарь **Н. Патраков** болон бусад хэдэн делегадууд. Эдэ делегадуудай хэлэһэн шүүмжэлхы ажаглалтанууд, оруулһан дурадхалнууд тухай энэ тоосоон соо хэлэгдэнхэй. Эдэ нүхэд партийно-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадаа улам һайжаруулха, партийна организацинуудай ажал ябуулгын арга метод улам нарижуулха, социалис мүрысөө зүбөөр дэлгэрүүлхэ, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тухай асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулаа.

Конференциин хүдэлмэридэ республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр **Саганов В. Б.** хабаадалсажа, үгэ хэлэһэн байна.

Шэнээр һунгагдаһан КПСС-эй райкомой пленум боложо эмхидхэлэй асуудал шиидхээ. Партиин райкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Раднаев Л. Б.**, секретарьнуудаар нүхэд **Махов В. Я.**, **Гармаев Р. Б.** һунгагдаа.

Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Ульяновска областьдо түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй турша соо мал ажалай ар... баад бүлэг барилга бодхоогдохо юм. «Ульяновск-колхозпроект» гэжэ институт... тус барилгануудай проект табигдадаг. Колхоз, совхозууд түрүүшын барилгану... дые ашаглажа эхилэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Барышска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо баригдаһан һү... комплексын проектын авторнууд (зүүн гарһаа) Г. Дымин, С. Коршунов, А. Боровский, Е. Петров, А. Швырченков.

ТАСС-ай фотохроника.

«БУХЫ ШАДАЛАА ЗОРЮУЛХАБ!»

КОММУНИСТ
тухай хөөрөөн

БААНХЫН ХАБХАГ хүдэг станогой нэгэ янзаар сохижо байханһ гэнтэ дуулдахаяа болишобо. Теэд цехэй начальник ехээр һанаагаа зобобошьегүй. Тэндэ шадамар бэрхэ станочница Клавдия Александровна Глухова ажаллана ха юм. Эбдэрхэй юумые тэрэнэй саг дарыдань заһаад орхихо байһандань бата этигэнэ. Үнэхөөрөөшье, үни болонгүй станок үнөөхил зангаараа хүдэлжэ эхилээ һэн.

Клавдия Александровна станогоо һайн мэдэхэ, хаананьюунэй эбдэрһые шагнаад үзэхэдөөл ойлгожо шадаха хүн ха юм. Тиимэһээ слесарь - заһабарилагшадта тэрэ оройдоошье хандадаггүй, өөрөөл бүтээгээдхидэг байна. Юрэдөө, нүхэр Глухова цех соо тодхоотой байһан станок бүхэн дээрэ хүдэлжэ шадаха, дүршэл олоһон хүдэлмэришэн шуу.

Тэрэнэй һая хүдэлжэ эхилээд байхадань, мяха-консервын комбинадта ехэ ехэ хубилалтанууд боложо эхилээ һэн. Хуушарһан түхеэрэлгэнүүд һэлгэгдэжэ, шэнэ техникэ, хүдэлмэриин шэнэ технологи үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ, хүн бүхэндэ тусгаар ехэ эрилтэ табигдадаг болоо бэлэй. Тиихэдэ Клавдия Александровна яһалашье тухашараа, дадажа ядаа һааб даа.

Цехэй мастер һая ерэһэн залуу басагые түрүүшынхеэ угтажа абахадаа, тэрэнэй эндэхи орёо түхеэрэлгэнүүдһээ гайхад гэһыень обеорожо:

— Басаган, ши бү ай. Нюдэндэшни аймшагтайгаар харагдаашье һаа, гарта хүртэхэдөөл хэгдээд лэ байдаг юм. Дааһан хэрэгтээ һайнаар, оролдосотойгоор хандаха тон шухала, — гэжэ хэлээ һэн.

Магад эдэ үгэнүүд басаганай зүрхэ сэдьхэл соо шэлэһэн мэргэжэлые амжалтатайгаар шудалха байһанайнь бата этигэл һэрэсһэншье байжа болоо. Түрүүшынхиеэ станогой саана һуухадаа, Клава түдэгэсөө һэн. Педаль дарахадань, хүлынь һалаганаадшье абаха. Духа дээрэнь хүлһэнэй жэжэхэн дуһалнууд гараад, ямаршьеб айдаһатай мэтэ болохо.

— Бү ай! Зүрхэтэйгөөр дара! — гэжэ мастерай хэлэхэдэ, бүри түдэгэсэн, һүүлэй һүүлдэ станогоо байлгаха баатай болохо.

Тиихэдэнь мастер һанаа алдаад, өөрөө һууридань һуужа, тэрээндэ тэсэбэритэйгээр харуулха, зааха, һургаха.

Тиигэжэ үдэрһөө үдэртэ хүдэлхэдөө, Клава ажалдаа дадажа, хүнһөө дутуугүй болоо һэн. Һүүлдэнь хүдэлмэришэнэй нэрэ зэргэ ололгын, баяр ёһолой вечер болоо...

Тэрэ гэһээр хори гаран жэл үнгэрбэ. Мүнөө К. А. Глухова комбинат соогоо мэргэжэлээ гүйсэд шудалһан түрүү станочница гэжэ суурхадаг. Тэрээнһээ заабари абахаяа залуу хүдэлмэришэд ерэжэл байдаг. Тиихэдэнь Клавдия Александровна арсаха гэжэ огто байхагүй, заагаад, һургаад лэ табидаг заншалтай.

Үйлэдбэри дээрэ ямар олон, янза бүриин мэргэжэл бии гээшэб! Харин тиигэн гэхэдэ, зарим нэгэн «жаргалаа» бэдэржэл ябаха, олон ондоо газарта хүдэлхэ, мэргэжэлээ һэлгэхэ. Теэд К. А. Глуховагай анха түрүүн хүдэлжэ эхилһэн комбинадынь түрэл газарынь болонхой. Эндэ тэрэнэй ажалай намтар эхилээ, эндэ мэргэжэлээ оложо, бүхы наһанайнгаа харгы замда бата алхамаар ороо...

Долоон жэлэй саада тээ Клавдия Александровнагай хүдэлжэ байхые удаан саг соо адаглан хараһан цехэй партбюрогой секретарь:

— Һайн хүдэлмэришэн. Имэл хүнүүдые партида абаха ёһотойбди,— гэжэ хэлэгшэ һэн. Урда тээнь энээн тушаа өөрынгөө сэдьхэлдэ, гансал һанаандаа бододогшье һаа, «намайе юун абаха һэм даа, партиин гэшүүн болохо эрхээ үшөө олоодүй гээшэб», — гээд һанадаг байһан Клавдия Александро... ехэ маргаа бэлэй.

Эгэшэ нүхэр Вера Буд... нада энээн тушаа һанаат... лон хэлэхэдэнь:

— Шамайе заал һаа ... ха байха. Станок бүхэн ... рэ хүдэлжэ шадаха м... жэл шудалһан, комму... ажалай ударник болоһон ... рэ зэргэтэй хүниие пар... абангүй яахаб? Ниитын ... дэлмэридэ эдэбхитэйгээр ... баадалсадаг ха юмши. ... рэгтэй болоо һаань, би зү... шалга үгүүжэб, — гэ... Нигэжэ Клавдия Алекса... ровна Глухова агуу Ле... нэй партиин гэшүүн бо... һон юм.

Коммунист Глухова ям... шье хэрэг хадаа минии ... баадалсаха уялгата хэр... жэ тоолодог.

Нэгэтэ цехтэнь үгтэ... шухала даабари дүүргэ... гүй үлэхэ тооной болоод ... ба. Тиихэдэнь цехэй нача... ник хүдэлмэришэдые ... лайнгаа сагай һүүлдэ үл... хоёр-гурбан час соо хүдэл... ень гүйгаа һэн. Олон та... үгэ хүүр дэлгэнгүй Клав... Александровна дары ст... гойнгоо дэргэдэ ошоод, ... дэлмэриеэ үргэлжэлүүл... бэлдэжэ эхилхэдэнь, ... ниие буруушааха, гар... ябашаха хүн огто байга... бэлэй. Цех соогоо имэ ... дэтэй хүн байһыень энэ... юрын нэгэ жэшээ гэршэ... Глуховагай дружинни... тэмдэг — улаан бүд бар... гартаа уянхай үйлсөөр ... хыень, суггаа хүдэлдэг ... хэдтөө газетэ уншажа, ... рэлдөө үүсхэн һуухыень ... тагүй харахат. Нигэжэл ... сэбэй дүүргэлтын түлөө ... наагаа зобожо, комму... үндэр нэрэ зэргэе дээрэ ... гэжэ ябадаг хүн ха юм ...

Һаяхан тэрээндэ «19... оной социалис мүрысөө... илагша» гэһэн тэмдэг бар... лагдаа. Имэ үндэр магта... да хүртөөд байхадаа, Кл... дия Александровна Глу... саашадаа бүри һайн... ажаллахын түлөө бухы х... шадалаа зорюулхаб гэжэ... лээ һэн. Коммунист хүн ... шэ хододоо имэ гүн с... хэлтэй, эрмэлзэл түгэс яб... уялгатай ха юм даа.

Г. ХАРЧЕНКО.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 130 МЯНГАН КУБОМЕТР

Манай Таловкын түмэр-бетон зүйлнүүдэй заводой коллективэй бүтээн гаргаһан продукци Сибириин, Алас-Дурна зүгэй барилгануудта, мүн аха дүү Монгол орондо эльгээгдэнэ. Заводоймнай хүдэлмэришэд һайн шанартай продукци ехээр гаргажа, саг болзор соонь барилгашадта эльгээхэ гэжэ эрмэлзэдэг. Тиимэһээл хүдэлмэришэднай үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн хүсэл зорилготойгоор хүдэлнэ гээшэ.

Арматура болон хэб хэдэг цехүүдэй коллективүүд һүүлэй сагта һайн үрэ дүн түйладаг болонхой. Энэ цехүүдэй коллективүүд эрхим шанартай продукци ехээр гаргажа, бэшэндээ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. И. П. Ямбуровай хүтэлбэрилдэг арматурын цехэй коллектив байгша оной эхинһээ дамжуулгын улаан вымпел алдангүй абажа ябана.

Манай заводой коллектив байгша оной арба нэгэ һарын даабариһаа гадуур 130 мянган кубометр түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээн гаргаа. Ажалай бүтээсэ 0,6 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Бидэнэр байгша оной даабари декабриин 29-дэ дүүргэхээр уялга абаһан байгаабди. Арба нэгэн һарын дүн хараад үзэхэдэ, манай коллектив үгэдөө хүрэхөөр.

С. БУРКИНА,
Таловкын түмэр-бетон зүйлнүүдэй заводой түсэблэлгын таһагай начальник.

ЗАЛУУ ТОКАРЬ

Татьяна Беломестнова Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын заводой тэргэ бүтээдэг цехтэ хүдэлһөөр һаянай. Гэбэшье һайнаар хүдэлжэ, эрхим токарьнуудай дунда нэрээ нэрлүүлэнхэй. Татьяна халаан бүриингөө даабарие 40—50 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, һайн шанартай продукци гаргадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь Татьяна Беломестнова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТЕЛЕГРАММА ЭЛЬГЭЭГЭЭ

Орденто ЛВРЗ-гэй коллектив «Шиидхэхы жэлые—габшагай ажалаар дүүргэхэ» гэһэн уряа доро ажаллана. Арадай хэрэглэмжын эд бараанай, вагон хабсаруулгын, модо болбосоруулгын цехүүдэй, зэд шудхалгын участогай, кузнечнэ цехэй комсомол-залуушуулай бригадын хүдэлмэришэд, алба хаагшад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Түрүү коллективүүд түсэбһөө гадуур хэдэн зуу мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргахаар шиидэнхэй, урагшаа шармайн ажаллана.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой Борис Захарович Поздеевэй хүдэлдэг инструментальна цехэй коллектив жэлэйнгээ даабари СССР-эй Верховно Соведэй сессиин нээгдэһэн үдэр болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ. Тус цехэй хүдэлмэришэд ажалайнгаа амжалта тухай тэмдэглэһэн телеграмма Борис Захаровичта сессидэ байхадань Москва эльгээһэн байна.

В. КРЫЛОВ.

ТҮРЭЛ ХИЗААРТАА ДУРАТАЙЛ ҺАА...

Хизаар оронoo шэнжэлгын [illegible]элмэри ябуулхадаа, һу[illegible]гшад нютагайнгаа түүхэ, [illegible] соо сагайнь ажабайдал, [illegible]аали, экономико, соёл болбосоролынь, социалис [illegible]талагануудые ажаглан [illegible]далхадаа, олон юумэ мэ[illegible]эг болодог, сэдьхэл бодо[illegible]нь хүмүүжэдэг ха юм. [illegible]аар оронoo шэнжэлгын [illegible]элмэри һүүлэй үедэ [illegible]аггаа түүхэтэ ехэ һайн [illegible]нүүдтэ бэлдэгэн үедэ [illegible]эр хүгжөө гээшэ ааб даа.

[illegible] Бэшүүрэй аймагай [illegible]тулинуудай худэлмэриин [illegible]гаха хэрэгтэ хабаадаха [illegible] [illegible]

«Ленинэй нэрэтэйгээр — 50 жэлдэ» гэһэн уряа доро хизаар оронoo шэнжэлгын ехэ худэлмэри хэжэ байна. Жэшээнь, Бэшүүрэй дунда болон Заводской наймаан жэлэй һургуулиин һурагшад пионерскэ, комсомольско эмхинүүдэй түүхын хуудаһа [illegible] зуураа, аймагайнгаа түрүүшын пионернүүдтэй уулзалга үнгэргөө. Бэшүүргэй пионернүүдэй түрүүшын отрядай вожата байһан Евгения Терентьевна Волкова пионерскэ сборто хабаадажа, улаан галстук зүүһэн эдир нүхэдтөө һонирхолтой олон юумэ хөөрэжэ үгөө.

Эдир шэнжэлэгшэд шудалха зуураа, өөрынгөө политическэ бэлэдхэлые хурсадхана гэхэдэ алдуу болохогүй. «Хүмүүжүүлхы шанартай алхам бүхэнэй политическэ хүмүүжүүлгэ нэбтэрһэн байха ёһотой» — гэжэ А. С. Макаренкын хэлэһые һаная.

Бэшүүр нютаг түүхэтэ үйлэ хэрэгүүдээр баян. Тэрэ үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадаһан [illegible] ажаһууна ха юм. Партизан ябаһан гү, али колхоз эмхидхэлсэһэн хүнүүдтэй, дайнай болон ажалай баатарнуудтай уулзалга, [illegible] [illegible] түрэл хизаарые сэнжэжэ һургадаг гээшэ.

Революционно, дайшалхы, ажалай алдар солын тухай [illegible] Бэшүүргэ бии. Партизан ябаһан аллартан, дайнай болон ажалай баатарнууд залуушуулай, һурагшад дунда хүмүүжүүлгын худэлмэри ябуулдаг, хизаар оронoo шэнжэлгын худэлмэри[illegible]дэнь туһалдаг байха юм.

Потанинай дунда һургуулиин һурагшад хизаар оронoo шэнжэлхэ худэлмэриин ехэ дүршэлтэй болонхой. Тэндэ һонин музей нээгдэһэн. Хизаар оронoo шэнжэлэгшэд, туристнуудай республиканска слёдто тэрэ һургуулиинхид түрүү һуури эзэлээ юм. Тэрэ хэрэг эрхилдэг географиин багша Ф. А. Елистратова Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэ һаяхан олгогдоо һэн.

Революционно алдар солын түүхэ һурагшадые мүн лэ һонирхуулдаг. Бэшүүрэй партизануудай полкын гаран замаар [illegible] Шэтын областиин газар дээрэ оршодог Новая Зардама гэжэ һууринда болоһон һүртэ ехэ тэмсэлэй үедэ алуулһан хүнүүдтэ Потанинай һургуулиин һурагшад хүшөө табиһан юм. Граждан дайнай үедэ баатарлигаар байлдаһан И. С. Афанасьев, А. В. Логовский, М. Р. Куренков, багша Ф. И. Вахмянин гэгшэдэй нэрэнүүд һургуулинай үйлсэнүүдтэ үгтэнхэй.

Шэнэ байдалай тогтоолго тухай, социалис хубилалтанууд тухай материал хизаар оронoo шэнжэлэгшэд [illegible] баадаһан Е. А. Петров, К. А. Григорьев, Н. Б. Буянтуев гэгшэд тухай материал үхибүүд суглуулна. Бэшүүрэй һурагша Г. Собенникова, жэшээнь, иигэжэ бэшэбэ. **«Минии үбгэн аба Фомин Федор Тимофеевич хадаа дайнай урда тээ «Безбожник» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ байһан юм. Сталинград шадар болоһон шанга тулалдаанай үедэ үбгэн абамни баатарлиг үхэлөөр алдалһан байгаа. Дубровко гэжэ һууринда хүдөөлүүлэгдэһэн. Түрэлхидынь — бидэ тэрэнэй дурасхаалые нангинаар сахидагбди».**

Сэрэгэй патриотическа хүмүүжүүлгын худэлмэри эмхидхэхэ һаа, [illegible] жэшээнүүд захагүй байхал. Тиимэ жэшээнүүд Бэшүүрэй аймагта яһала элбэг ааб даа. Жэшээнь, Заводской наймаан жэлэй һургуулида (директорынь — А. М. Алексеева) Советскэ Союзай Герой Е. И. Соломенниковой болоһон уулзалга сэдьхэл худэлгэмээр байгаа һэн. Суута баатар Ленинградые хамгаалалсаһан тухайдаа [illegible] хөөрэжэ үгөө. Тэрэ уулзалгада Соломенниковой фронтовой нүхэр П. Ф. Гончаров (Советскэ Союзай Герой) Москвагаа ерээд, уулзалгада байлсаа. Тэрэ уулзалгые харуулһан фото зурагуудые һургуулиин улэн[illegible]хэй.

Бага-Куналейн дунда һургуулиин һурагшад анхандаа тэндэ һураад, мэдээжэ механизатор, тарилгашад болон бусад түрүү болоһон хүнүүд тухай материал суглуулжа, олоной нюдэндэ үзэжэ [illegible] табиа. Отставной полковник С. А. Беляев тухай документнүүд һонирхолтой. Нүхэр Беляев Бэшүүртэ түрэһэн замтартай. Тэрэмнай Ленинэй хоёр, дайшалхы Улаан Тугай гурбан орденоор шагнагдаһан. Мүн тус нютагта түрэһэн поэт Б. А. Кауров тухай материал бии. Тэрэнэй шүлэгүүдэй гурбан ном һургуулиин музейдэ бии.

Һурагшад аяншалгада ябадаг, һонин хүнүүдтэй бэшэг бэшэлсэдэг, архивай болол литературна документнүүдые бүридхэдэг. Елань, Бэшүүр һууринуудта һурагшадай сэхэ хабаадалгатайгаар музей эмхидхэгдээ. Тиихэдэ Потанино, Охин-Булаг, Харлач нютагуудта һургуулиин музейнүүд бии болонхой.

Жэшээнь, Харланай һургуулида «Бэдэрүүл» гэжэ отрядай эдир шэнжэлэгшэд Н. Н. Гомбоевой хүтэлбэри доро музей нээгээ. Тэндэнь геологиин, түүхын, соёл болбосоролой, атеизмын таһагууд бии. Бүхы хэрэгтэй юумэн нютаг сооһоонь олдоо.

Шэбэртын дунда һургуулида Ц. Доной, Д. Улзытуевай зохёохы ажал ябуулга тухай материал элбэгээр суглараанги. Мүн түрэл хизаарайнгаа баялигые харуулха гэжэ эдиршүүл оролдоно.

Эдир шэнжэлэгшэдэй хүдэлмэриие зүб замаар шэглүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Тэрэнэй тула Бэшүүрэй аймагта хизаар оронoo шэнжэлхэ асуудалаар багшанарай тусхай конференци үнгэргэгдэдэг байха юм.

Хизаар оронoo шэнжэлхэ гээшэ гүнзэгы удхатай ха юм даа. Тэрээн тухай Н. К. Крупская иимэ үгэнүүдые хэлэһэн байдаг: **«. Үхибүүдтэ бодото материал үгтэхэ ёһотой, харин хизаар оронoo шэнжэлхэһээ ондоо тээ хаанаһаа тиимэ материал ололтойб даа? Хизаартаяа алишье талаһаань танилсаха хэрэг бүхы худэлмэриндэмнай нэбтэрхэ ёһотой гэһэн бодол алхам бүхэндэшни ушархал».** Хизаар оронoo шэнжэлгын худэлмэриин хүмүүжүүлхы удхые һайса ойлгоһон газарта тэрээндэ ехэ анхарал хандуулагдана бэшэ аал?

Д. НОМТОЕВ.
Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министерствын инспектор.

Зүбшэл

ТҮЛӨӨҺЭГҮЙ АМАРАЛТА

Республикын совхозуудта ажаллажа байһан хүдэлмэришэд, алба хаагшад гэр бүлэдэ хабаатай асуудалаар гү, али ямар нэгэн ондоошье шалтагаанаар захиргаанай зүгһөө богони болзороор түлөөһэгүй амаралта абаха эрхэтэй.

Түлөөһэгүй амаралта ямар ушарта, хэр удаан болзортойгоор үгтэхэ ёһотойб гэжэ хуули дотор тодорхойлогдоногүй. Энэ асуудалые захиргаанайхид өөһэдөө шиидхэдэг байна.

Богони болзорой түлөөһэгүй амаралта гол түлэб удаадахи ушарта үгтэдэг. Жэшээнь, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай гэр бүлэ болоо һаань гү, али дүтын түрэлэй хүнэй хүндөөр үбшэлөө гү, али наһа бараа һаань, ямар нэгэн тусхай дунда, дээдэ һургуулида шалгалта хоёрдохёо баряа һаань, гэнтын гү, али гал, уһанай аюулда ороо һаань, богони болзорой түлөөһэгүй амаралта үгтэжэ болохо юм.

Совхозой дирекци хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта богони болзорой түлөөһэгүй амаралта үгэхэдөө, үйлэдбэриингөө арга боломжо харалсахаһаа гадна, мэдүүлгэ баригшын гуйлта болон шалтагые харалсаха зэргэтэй.

С. ХАЛТУЕВ,
республикын совхозуудай нэгэдэлэй экономист.

УЛААН-УДЫН һүнэй комбинадай коллектив түсэбтэ табадахи жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ 10 миллион 500 мянган түхэригэй продукци Улаан-Үдэ хотын ажалшадта худалдаха түсэбтэй юм. Мүнөө сүүдхын турша соо 125 тонно һү, 8 тонно кефир, 5,5 тонно зөөхэй, 3 тонно творог хотын эдеэ хоолой магазинуудта худалдаанда гаргагдана.

Энэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэхын тула Галина Ефимовна Кирилловагай даадаг һүнэй цехэй хүдэлмэришэд ехэ оролдолго гаргана. Ажалай түрүүшүүл Евдокия Воловченко, Надежда Степанова, Георгий Рыжаков гэгшэд предприяти дээрээ түрүү һуури эзэлнэ.

Байгша оной III кварталай дүнгөөр республикын эдеэ хоолой предприятинууд сооһоо онсо шалгарһанайнь түлөө тус коллективтэ КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаа һэн.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Лаборантка Галина Симсонова. 2. Һүнэй цех соо. 3. Һүнэй цехэй мастер, Улаан-Үдын горсоведэй депутат Люда Видяева.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

Аймагай газетэнүүд МЭДЭЭСЭНЭ

НЭМЭЛТЭ ДААБАРИТАЙГААР

«Искра» колхозой һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд байгша ондо дэвшүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө нэтэрүү шангаар тэмсэжэ байна. Тэдэнэр жэл гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө бүри ноябриин [illegible]эр дүүргэһэн юм. Колхозой һаалишад һаяхан ажалай шэнэ амжалта туйлаба. Байгша ондо гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө нэмэлтэ даабаритайгаар болгоһоонь урид үлүүлэн дүүргэбэ. Энэ ажахыһаа хамтадаа 10303 центнер һүн бэлэдхэлэй пунктда ороһон байна. Энэнь нёдондоной энэ үеынхиһөө 533 центнеэр ехэ болоно гээд, Мухаршэбэрэй аймагай **«Ленинэй зам»** газетэ мэдээсэнэ.

Ажахын һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Нина Капсимовна Горюнова эрхимлэжэ ябана. Тэрэгшэ 11 һара соо энэ үнеэн бүриһөө 2507 килограмм һү абажа шадаа. Һаалишан Евдокия Горюнова хоёрдохи һуурида ябана. Энэ колхозой арбаад һаалишан табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбөөр ажаллажа байнхай.

«Искра» колхозой һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд жэлэй дүүрэтэр үшөө 380—400 центнер һү гүрэндэ тушааха зорилго урдаа табяад, эдэ үдэрнүүдтэ бүри оролдосотойгоор ажаллажа байна.

1975 ОНОЙ ТҮСЭБӨӨР

Хандагатайн леспромхозой бага комплексно бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой Алексей Павлович Кудряшов үндэр бүтээсэтэй ажалаараа бүхы республика дотороо мэдээжэ болонхой. Энэ бригадын гэшүүд юһэдэхи табан жэлэй туршада хамтадаа 92 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэһэн социалис уялга абаһан байгаа. Тэдэнэр абаһан уялгаяа амжалтатай дүүргэжэ байна гээд, Загарайн аймагай **«Вперед»** газетэдэ мэдээсэгдэнэ.

Нүхэр Кудряшовой бригадынхид табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада 60,3 мянган кубометр модо бэлэдхээ һэн. Энэ жэлэй үнгэрһэн 11 һара соо энэ бригада 26,8 мянган кубометр модо бэлэдхэбэ. Тиимэһээ табан жэлэй түрүүшын 35 һарын туршада геройн хүтэлбэрилдэг бригада 77,1 мянган кубометр модо Эхэ оронойнгоо шэнэ барилгануудта эльгээһэн байна. Тиигэжэ Алексей Павлович Кудряшовой бригадын гэшүүд табан жэлэй табадахи жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилээ.

«Долоон хоногой даабарине — табан хоногто» — иимэ уряа доро нүхэр Кудряшовой бригадынхид хүдэлдэг юм. Социалис уялгануудайнгаа энэ пунктые бригадын гэшүүд урагшатай бэелүүлнэ.

ТҮРҮҮ ХОНИШОНОЙ ҮГЭ

Анаагай совхозой суута хонишон Ойдоп Тапхаевич Тагаров Хэжэнгын аймагай хонишодой үүсхэлые ажахы дотороо бултанһаа түрүүлэн дэмжэжэ, энэ жэлэй үбэлжэлгые эмхитэй гуримтайгаар үнгэргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсобо. Һүүлэй арбаад жэлэй туршада тэрэнэй ударидадаг бригадын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 100, зуунһаа дээшэ хурьга абадаг байгаа. Энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга түлжүүлээ. Тиихэдэ нооһо хайшалха түсэб үлүүлэгдээ һэн гээд, Хоринин аймагай **«Шэнэ Үдэ»** газетэдэ бэшэгдэнэ.

Хэжэнгын аймагай хонишодой үүсхэлые дэмжэхэ зуураа, Ойдоп Тапхаевичай бригадын хонишод ерэхэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абаха гэһэн зорилго урдаа табиба. Энэ уялгаяа амжалтатай дүүргэхэ арга боломжонуудтай. Отарын хонид үнгэрэгшэ зундаа һайнаар таргалуулагдажа, саг соогоо искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ һэн. Хонидойнь дал, хашаа, хорёо һайнаар заһабарилагданхай. Нёдондоной хиһоо үлүү ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэгдээд, үбэлжөөндэ сүм зөөгдэһэн байна.

Дүй дүршэлөөр баян, орденто хонишоной хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһанда найдамаар.

ТАРИЛГАДА БЭЛДЭНЭ

Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой механизаторнууд ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада бэлдэжэ эхилэнхэй. Эндэ трактор болон бусад техникэ заһабарилха хүдэлмэри эмхитэй һайнаар ябуулагдажа байна. Мүнөө хамта дээрээ 7 трактор сүм заһабарилагдаад, бэлэн болгогдобо гээд, аймагай **«Коммунизмын туяа»** газетэ мэдээсэнэ.

Техникэ заһабарилагшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Үнинэй механизатор, коммунист Филипп Кузьмич Пыкин мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Энэ нүхэр үдэр бүриин даабари үлүүлэн дүүргэжэ, үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг байха юм. Тиихэдэ залуу тракторист, ВЛКСМ-эй гэшүүн Николай Пискунов техникэ заһабарилга дээрэ баһал бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

АРАДАЙ УНИВЕРСИТЕТ

Шэнэ-Бэрээнэй соёлой байшанда хүн зон олоороо һаяхан сугларба. Ушарынь юуб гэбэл, түрэлхидэй педагогическа эрдэмэй арадай университедэй түрүүшын хэшээл эндэ болоһон байна гээд, Загарайн аймагай **«Вперед»** газетэ бэшэнэ.

«СССР-тэхи арадай гэгээрэлэй гол ёһо гуримууд», гэһэн асуудалаар эндэхи дунда һургуулиин багша нүхэр Пуховская элидхэл хэһэн байна. Тиихэдэ лектор нүхэр Петров уласхоорондын байдал тухай лекци уншаба. Университедэй хэшээлдэ хабаадалсаһан түрэлхид эдэ лекцинүүдые ехэ анхаралтайгаар шагнаһан байна.

Соёлой байшан соо «Түрэлхидтэ туһатай зүбшөөлнүүд» гэһэн выставкэ эмхидхэгдээ. Мүн тиихэдэ «Голос школы» гэһэн ханын газетэ гаргагдаһан байха юм.

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ — ШАН

Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговодууд эрхим ажалаараа республика дотороо мэдээжэ болонхой. Ажахын луговодууд байгша ондо ногооной ургаса дээшэлүүлжэ, хамтадаа 34 мянган центнер үбһэ хуряаха гэһэн уялга абаһан байгаа. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ. Ажахыда 35095 центнер үбһэн суглуулагдаа. Энэнь нёдондонойхиһоо 6 мянган центнерээр ехэ болоно гээд, **«Улаан Сэлэнгэ»** газетэ мэдээсэһэн байна.

Колхозой луговодуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ герасимовска шангай лауреат Бальжи Жалсанович Дансарунов эрхимлэнэ. Тэрэнэй даадаг зарим участогуудай гектар бүриһөө 41,2 центнер үбһэн хуряагдаа. Луговодууд Д. Н. Жапов, Ш. А. Ахмедханов гэгшэд баһал һайн дүнгүүдтэй.

Колхозой луговодуудай ажал хэрэгые үндэрөөр сэгнэжэ, КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет, ВЛКСМ-эй обком 400 түхэриг мүнгэн шан барюулба.

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон · телеграф · радио

СОФИ

ДИПЛОМАТИЧЕСКА ХАРИЛСААНУУД ТОГТООГДОБО

ТАСС

Хоёр ороной хоорондохи харилсаа саашадань хүгжөөхые хүсэн, НРБ-гэй ба ФРГ-гэй правительстванууд дипломатическа харилсаа тогтоожо, Софида, мүн Бонндо посольствонуудаа нээхые шиидэээ гээд, БТА агентство мэдээсэнэ. Һүүлэй үедэ эдэнэр элшэн сайдуудаа эльгээлсэһэн байгаа.

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Али алинайнгаа аша туһа хаража, хоёр ороной хоорондохи харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхые эрмэлзэн, ВНР-эй, ФРГ-гэй правительстванууд дипломатическа харилсаа тогтоожо, посольствонуудаа нээхые шиидэээ гээд МТИ агентство мэдээсэнэ.

ГАВАНА

Совет мэргэжэлтэдтэ баяр хүргэнэ

ТАСС

Кубын багшанарта зорюулагдаһан баярай суглаан Гэгээрэлэй министерствын байшан соо болобо. Гэгээрэлэй һалбарида 25 жэлэй, мүн дээшэ сагай турша соо хүдэлһэн, наһажаал бүлэг багшанарта «Франк паис» гэжэ мүнгэн медальнууд барюулагдаа.

Гэгээрэлэй министр Хосе Р. Фернандес үгэ хэлэхэдээ, шэнэ үетэниие коммунис үзэл сурталтайгаар хүмүүжүүлхэ гээшэ Кубын һургуулинуудай гол зорилго болоно гэжэ тэмдэглэбэ. Революциин илаһанай һүүлээр орон дотор гэгээрэлэй хэрэгтэ ехэ амжалтанууд туйлагдаһан байна гэжэ министр хэлээ. Манай багшанарай шэн габьяагаа ажалай, Кубын гэгээрэлэй һалбарида хүдэлжэ байһан совет мэргэжэлтэдэй аха дүү ёһоной туһаламжын ашаар эдэ амжалтанууд туйлагдаа гээд Хосе Р. Фернандес мэдүүлбэ.

ПРОФСОЮЗАЙ ЭДЭБХИТЭДТЭ ЭРХЭ СҮЛӨӨ ОЛГОХО!

МАДРИД. Испанида профсоюзуудай эрхэнүүдэй түлөө тэмсэжэ байһан Марселино Камачо түрүүтэй олон хүнүүдые сүүдлэлгэ Мадридай юстициин ордон соо эхилбэ. 18 һарын урда тээ баригдажа, шорон түрмэдэ хаагдаһан профсоюзай 10 ажал ябуулагша сүүдлүүлхэнь. Хүдэлмэришэдэй комиссинуудай (профсоюзууд) хүтэлбэрилэгшэд байһан дээрэһээ 12-һоо 20 жэл хүрэтэр болзороор түрмэдэ хаагдаха аюулда ороод байна.

ПАРИЖ. М. Камачо болон тэрэнэй 9 нахэдые сүүдлэхэдээ, эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө, орон дотор демократи һэргээхын түлөө Испаниин хүдэлмэришэн ангиин улам үргэдэжэ байгаа тэмсэл Франкын захиргаан зогсоохые һэдэнэ гээд Испаниин Коммунис партиин түрүүлэгшэ Долорес Ибарруриин Испаниин бүхы демократуудта хандаһан хандалга дотор хэлэгдэнэ. Энэ хандалга «Юманите» газетэдэ тунхаглагдаһан байгаа.

Карабанчель гэдэг шорон түрмэдэ тамалагдан зобоогдогшодтой һанал нэгэтэй байһан тухайдаа мэдүүлхыень Д. Ибаррури Испаниин бүхы демократуудые уряалба. Испанида демократи, үнэн ябадал һэргээхын түлөө тэмсэлые түрмэнүүдшье, хардалгашье зогсоожо шадахагүй гээд тэмдэглэгдэнэ. (ТАСС).

ХАНОЙ

Профсоюзай съезд угтуулан

ТАСС

Вьетнамай профсоюзуудай федерациин гурбадахи съездые габшагай ажалаар, үйлэдбэриин үндэр үрэ дүнгүүдээр угтаха гэһэн зорилго Вьетнамай Демократическа Республикын ажалшад урдаа табиба. 1973 оной гүрэнэй түсэб түргэнөөр дүүргэхын түлөө Ханой шадархи Зялам хотын механическа заводой коллектив эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байна. Үргэлгын крануудые, вагонеткэнүүдые, конвейернүүдые, вентиляторнуудые завод олоор бүтээнэ.

Болохоёо байгаа съездын хүндэлэлдэ Хайхынг провинциин барилгашад ажалай вахтада жагсаба. Үдэртөө 20 тонно элдэб эдеэ хоолой зүйлнүүдые буйлуулан гаргаха эдеэ хоолой комбинадай барилга эршэтэйгээр бодхоогдожо байна. Энэ түхэлэй дүүрэтэр барилгашад эдеэ хоолой хэдэн складуудые, сөөрэм, уһа бүлэдэг башни, электроподстанцинуудые барижа дүүргэхые уялгалаа.

Хайфоной олон предприятинууд ажалай шэнэ үүсхэл гаргаа. Эдэ предприятинуудай коллективүүд байгша онойнгоо даабариие болзорһоонь урид дүүргэжэ, 1974 оной түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ үндэһэ һуури табихые шиидэээ.

РИМ

Али бүхы харата ябуулгануудые зайсуулха

ТАСС

Италиин ажалай бүгэдэнийтын конфедерациин генеральна секретарь Лючано Лама Италиин гурбан ехэ профсоюзай — ВИКТ-ын, ИКПТ-ын, ИСТ-ын — федерациин хүтэлбэрилхы комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ажалшадай байдал улам муудхаажа байһан предприятиин эзэдэй харата ябуулгануудые зайсуулха шухала гэжэ мэдүүлээ.

ХЕЛЬСИНКИ

Булимтаран эзэмдэһэн араб бүхы газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые бүрин гаргаһанай, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые һэргээһэнэй үндэһөөр Дүтын Зүүн зүгтэхи асуудалые зүб мүрөөр шиидхэжэ болоно гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй эндэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ВСМ-эй мэдүүлгэ

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые зүб мүрөөр шиидхэхын, энэ асуудал тушаа ООН-ой Аюулгүйн Соведэй тогтоолые бэелүүлхын тула хэгдэжэ байһан ябуулгануудые Израилиин хархис хүсэнүүдэй буруу һүргэхые оролдожо байһан ушарыень ВСМ эрид буруушаана.

Араб арадай тэмсэлтэй һанал нэгэтэй байһан ябуулгаяа улам эдэбхижүүлхыень ВСМ эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдые уряалба.

ТОКИО

ТОКИОДО НЭЭГДЭҺЭН ВЫСТАВКЭ

ТАСС

Токиогой Коракуэн стадион дээрэ декабриин 21-дэ «Совет социалис Сибирь» гэһэн выставкэ нээгдээ. 5.000 гаран дүрбэлжэн метр талмай дээрэ 7.000 мянган экспонадууд табигданхай. Эдэ экспонадууд Сибириин түүхэтэй, байгаали болон экономикотой, энэ хизаарай арадуудай соёл культура болон ажабайдалтай танилсуулна. Энэ выставкэ ерэхэ жэлэй май хүрэтэр харуулагдаха юм.

Выставкые нээлгын баяр ёһолол дээрэ совет делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев үгэ хэлээ. Энэ выставкэ хадаа СССР Япон хоёрой хоорондохи харилсаа холбоо болон бэе бэеэ ойлголсолгые улам гүнзэгырүүлхэ, экономическа, соёлой болон бусад холбоо барисаа улам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ туһа нэмэри болохо бээз гэжэ найдажа байһанаа тэрэ мэдүүлээ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай эльгээһэн амаршалгые М. С. Соломенцев уншаһан байна.

Выставкын нээгдэһэнтэй дашарамдуулан, Японой премьер-министр К. Танака амаршалгын бэшэг эльгээгээ. СССР-тэ тээсгэн мичии аяншалха үедэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнотой, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай хэлсээнүүдые хэхэ үедэ япон-совет экономическа харилсаа холбооe улам бэхижүүлхэ тухай үгээ ойлголсоһон байгаабди гэжэ К. Танака тэмдэглээ. Хоёр ороной хоорондо бэе бэеэ ойлголсохо, һайн хүршэнэрэй ёһоор ажаһууха хэрэгэй аша туһада «Совет социалис Сибирь» гэжэ выставкэдэ Японой премьер-министр амжалтануудые хүсэһэн байна.

НЬЮ-ЙОРК

Камбоджодохи байдал

ТАСС

Пномпень хотоһоо зүүгээр байдаг нэгэдэхи харгые зүбшан шэбээлһэн дайсанай бэхилэлгэнүүдтэ Камбоджые сүлөөлхэ патриотическа хүсэнүүд шанга сохилто хэбэ. Пномпениин солдадууд айһан тээлмэрдэһэндээ һүүл гэрээшээ зугадан талиха баатай болобо. Пномпеньһээ зүүн-урдуур 10 милиин газарта байдаг дайсанай бэхилэлгые патриотическа хүсэнүүд буляан абаа.

СТОКГОЛЬМ

ОЛОНИИТЫН ЖАГСААЛ

ТАСС

Урда Вьетнамай Сүлөөрэлгын национальна фронтын байгуулагдаһаар 13 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олониитын жагсаал Стокгольмдо болобо.

Жагсаалда хабаадагшад Вьетнамдахи дай болюулха, амгалан байдал тогтоохо тухай Парижда баталагдаһан хэлсээе хэлбэришэгүйгөөр, дары дүүргэхэ эрилтэ табяа.

Энэ ойн баяртай дашарамдуулан, Урда Вьетнамай Сүлөөрэлгын национальна фронтые дэмжэлгын нэгэдэмэл бүлэгүүдэй түрүү үзэлтэй организаци мэдүүлгэ хэһэн байна. Дайн байлдаа үргэлжэлүүлһэн, мүн Урда Вьетнамай түрмэ түшэнүүдтэ политическэ хэрэгээр гэмнэгдэһэн 200 мянга гаран хүнүүдые зобоожо байһан ушар Парижда баталагдаһан хэлсээнэй статьянуудтай зүришэлдэнэ гэжэ тэмдэглээ.

ЖЕНЕВЭ

ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГ ТУШАА ЭБЭЙ КОНФЕРЕНЦИ НЭЭГДЭБЭ

ТАСС

Дүтын Зүүн зүг тушаа зарлагдаһан эбэй конференци декабриин 21-дэ Нацинуудай ордон соо нээгдэбэ. Конференциин хүдэлмэридэ Советскэ Союзһаа — СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, США-һаа — гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер, Египедэй Араб Республикаһаа — гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Фахми, Иорданиин королевствэһээ—гадаадын хэрэгүүдэй министр Зейд Ар-Рифаи, Израиль гүрэнһөө — гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Эбан хабаадалсана.

Заседаниие ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхайм нээгээ.

Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоод байһан байдалаар дэлхэйн хүн зон һанаагаа ехээр зобонги байна гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. Дүтын Зүүн зүгэй асуудал гуримшуулха тушаа ООН-ой гаргаһан хүсэлэл оролдолго тухай һануулаад, К. Вальдхайм хэлсээнүүдтэ хабаадагшадые иигэжэ найдуулаа. Ямаршье ушарта хоёр талын туһаламжада хэрэгтэй болоо һаань, энэ организаци иимэ туһаламжа хүргэхөөр бэлэн байха юм.

Энэ конференци хадаа уласхоорондын угаа бэрхэшээлтэй, аюултай, орёо хүндэ асуудалые тодорхойгоор шиидхэхэ онсо арга боломжотой гээд, ООН-ой генеральна секретарь мэдүүлһэн байна.

Һүүлээрнь СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко үгэ хэлээ.

Чилиин хунтын хархис ябуулганууд

Чилиин фашис хунтын шэнэ гэмтэ ябуулганууд тухай гадаадын түрүү үзэлтэй хэблэл үргэнөөр бэшэнэ.

ПРАГА. Чилиин сэрэгэй хунта ороной түрүү үзэлтэй хүсэнүүдтэ зүрюу харша шуһата муухай ябуулгануудые хэжэ үргэлжэлһөөр. Чилиин ажалшадай нэгэдэмэл профцентрэй түрүүлэгшэ Луис Фигероа, профцентрэй генеральна секретарь байһан Роландо Кальдерониие сэрэгэй сүүдтэ үгэхые хараална гээд, Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин эндэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

РИМ. Чилиин демократическа үзэл бодолтой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые сэрэгэй хунта хашана харшална, хардалга мүрдэлгэнүүдые хэнэ гэжэ «Демократическая Чилия» гэдэг эмхи мэдээсээ.

500 шахуу медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд тушаалһаа буулгагдаа, хэдэн арбаад хүн түрмэдэ хаагдаа, харин 40 хүниинь гадаадын посольствонуудта хоргодожо байна гээд, организациин «Паэзе сера» газетэдэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. 10 врач алуулаа гээд тогтоогдоо.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ЭСЭГЭНЭРЭЙ БААТАРШАЛГА— ЗАЛУУШУУЛДА ЖЭШЭЭ

Улаан-Үдын 52-дохи дунда һургуули нээгдэһээр долоон жэл болобо. Һургуулиин багшанарай коллектив партиин, арадай революционно, дайшалхы болон ажалай һайн һайхан ёһо заншалай үльгэр жэшээгээр һурагшадые хүмүүжүүлхэ гэһэн асуудалые зүбөөр шиидхэжэ, амжалтатайгаар ябуулна. Һургуулиингаа нээгдэһэн түрүүшын үдэрһөө эхилжэ «Эсэгэнэрэй баатаршалга үринэртэнь үльгэр жэшээ болог», «Баатарнууд шэнгеэр бэеэ абажа яба» гэһэн уряа доро энэ һонирхолтой хүдэлмэриин утаһан татагдажа захалаа бэлэй. Тэдэнэрэй гаргаһан һайн һайхан үүсхэл, хэһэн ехэ хүдэлмэри тухай эндэ тобшо тэдыгээр уншагшадта хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэйбди.

Элитэ мэдээжэ хүнүүдэй, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадалсажа, алдар суудо гараһан генералнуудай, адмиралнуудай намтар шудалжа, тэдэнэртэй бэшэг бэшэлсэхэ, пионернүүдэй сборнуудай, комсомолшуудай суглаануудай үедэ дайнай болон ажалай ветерануудтай уулзалга эмхидхэхэ гэхэ мэтэ халуун хүдэлмэри эхилбэ. Алдарта хүнүүдэй габьяата хэрэг элирхэйлэгшэдэй штаб һургуулида байгуулагдаа һэн. Иигэжэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадагшад тухай материал суглуулха даабари класс бүхэндэ үгтэбэ.

Энэ штаб түрүүшынгээ бэшэг абаба. Флодой адмирал И. С. Исаковһаа энэ бэшэг ерээ бэлэй. Үхибүүд ехэл һайн һайхан шухала хэрэг үүсхэбэт гэжэ тэрэ бэшэһэн байгаа. Һургуулиин хамтын суглаан дээрэ энэ бэшэг уншагдаа. Удангүй Советскэ Союзай маршал Г. К. Жуков, К. С. Москаленко, Г. А. Чуйков, Н. И. Крылов болон бусад олон алдарта хүнүүдһээ бэшэгүүд һургуулида ерэбэ. Үхибүүд дүн хамта 600-гаад бэшэг болон олон тоото фото-зурагуудые абаһан байха юм.

Дружинын совет, комсомолой комитет алдар солын музей һургуулидаа эмхидхэхэ гэжэ шиидхэбэ. Энээнэй тулада һургуулиин дирекци нэгэдэхи дабхарай уужам һаруул зал үхибүүдэй мэдэлдэ үгэбэ. «Эхэ оронойнмай үнэн сэхэ хүбүүд», «Гайхамшагта командирнуудай дайшалхы зам» гэһэн гаршагууд доро эндэ тэндэһээ ерэһэн бэшэгүүд һууриаа эзэлжэ, гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн, нарин дарханай болон уран зурагай кружогуудай гэшүүд баатар сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан хүшөөгэй хэб (макет) бүтээһэн байна.

Бүхы классууд музейдэ бэлэг бариа. Уран шүлэгүүдые, дайн тухай рассказуудые буулгажа бэшэһэн альбом, граждан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ совет хүнүүдэй харуулһан баатаршалга тухай хөөрэһэн номуудай библиотечкэ эндэ суглуулагдаа.

1967 оной февралиин 23-най үдэрые эдиршүүл хэзээдэшье мартахагүй. Энэ үдэр дайшалхы алдар солын музей нээгдээ бшуу. Сэрэгэй комиссар Савченко, Алдар солын гурбан орденой кавалер Радикальцев гэгшэд һурагшадай уряалаар ерээ һэн. Советскэ Союзай Геройнууд Борсоев, Истомин, Орешков, Сенчихин, Чертенков болон бусад тухай баян материал музейдэ суглуулагдаа. Юуб гэхэдэ, алдарта хүнүүдэй габьяата хэрэг элирүүлэгшэ эдиршүүл-республика, орон соогуураа аяншалжа, музейдэ хэрэгтэй элдэб материал суглуулһан байна. Музейн дэргэдэ байгуулагдаһан «Байгал» гэжэ клуб энэ хүдэлмэри эмхидхэжэ, класс бүхэндэ даабари үгэдэг юм. Тус һургуулиин пионерэй дружина В. Б. Борсоевой нэрэ мүнөө зүүжэ ябана.

1967 он. 52-дохи һургуулиин түлөөлэгшэд В. Б. Борсоевой түрэһэн нютаг Эрхүүгэй областиин Хэрмэ тосхондо айлшалһан байна. Геройн һураһан һургуулида ошожо хараһан, тэндэхи һурагшадтай танилсажа нүхэсэһэн байха юм.

1969 он. Тэдэнэр Львов хотоор аяншалаа. Тиихэдээ тус городой 64-дэхи һургуулиин һурагшадтай сугтаа Алдар солын добуун дээрэ хадагалагдаһан Борсоевой хүүрэй дэргэдэ митинг үнгэргөө. Хоёр һургуулиин түлөөлэгшэд жагсаалда зогсоо. Сэрэгэй хүгжэм зэдэлжэ, Борсоевтой сугтаа нэгэ полкдо алба хэһэн Глеб Николаевич Рокотов митинг нээжэ, эгээн хүндэтэй командир тухайгаа зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэн хөөрэбэ. Мүн лэ Буряадай баатар хүбүүнтэй сугтаа дайнда ябаһан А. С. Фролов, М. Н. Галушко гэгшэд үгэ хэлээ. Митингын һүүлээр һурагшад Борсоевой хүүр дээрэ сэсэгүүдые табиһан байна. Эдиршүүл Герой тухай баян материалтай Львов городһоо бусажа ерээ һэн.

1971 оной зун. 9-дэхи классай 15 һурагшад Курск айлшалаад ерээ. Тэдэнэр Борсоевой командалһан 32-дохи бригадын байлдаанай гал дүлэн соогуур ябажа гараһан газарнуудаар аяншалаа. Мүнөө Харьков хотодо ажаһуудаг Борсоевтой сугтаа албанда ябаһан В. Д. Пузиков үхибүүдтэй сугтаа ябалсажа, Курск шадар болоһон хатуу шэрүүн байлдаанууд тухай хөөрөө.

Иигэжэ холо дүгын аяншалгада ябажа, һурагшад музейдэ олон материал суглуулаа. Жэшээлхэдэ, гансахан Борсоев тухай материалнууд зургаан стенд эзэлнэ. Тиихэдэ отряд бүхэн ямар нэгэн геройн нэрэ зүүжэ ябадаг. Тиимэһээ тэрээн тухай элдэб һонин материалнуудые суглуулһан байна. 7-дохи «Б» класс А. Матросов тухай, 7-дохи «В» класс Белоруссиин пионер Марат Казей, 7-дохи «А» класс түрүүшын эхэнэр танкист М. В. Октябрьская тухай материалнуудые суглуулланхай.

Борсоевтой сугтаа нэгэ полкдо алба хэһэн сэрэгшэдые, дайнай болон ажалай ветерануудые һайндэртэ уридаг заншал һургуулида бии юм. Борсоевой нүхэр Иван Иванович Стукач энэ жэлэй хабар үхибүүдэй уряалаар ерэһэн байна.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, дайшалхы алдар солын музейдэ уулзалганууд, сборнууд, конференцинүүд, баярай жагсаалнууд ходо үнгэргэгдэжэ байдаг.

Н. АЖЕЕВА,
хүүгэдэй аяншалгын республиканска станциин методист.

Комсомол басаган Клава Богидаева Хяагтын трикотажна фабрикын оёдолой цехэй түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн болоно. Коммунис ажалай ударница Богидаева һарынгаа түсэб 120—125 процент дүүргэдэг юм. Энэ басаганай ажаллажа байхые хаража һайшаамаар. Тэрэнэй оёһон хубсаһан тааруу зохид болодог. Теэд уран бэрхэ хадаа халаан соогоо олон юумэ бүтээжэ үрдинэ.

Клава олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, фабрична комитедэй гэшүүнээр һунгагдаһан.

Зураг дээрэ: Клава Богидаева.

О. МЕРКУЛОВАЙ фото.

ЯРУУНЫН ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Колхоз, совхозуудай хүдэлмэришэдэй болон аймагай түбэй алба хаагшадай байдал һуудалыень һайжаруулха талаар горитойхон хүдэлмэри табан жэлэй гурбан жэл соо аймаг дотор хэгдэбэ. Эндэ хамта дээрээ 7752 дүрбэлжэн метр талмайтай 119 байрын гэрнүүд баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

Үхибүүдые хүмүүжүүлхэ талаар мүн лэ горитойхон хүдэлмэри хэгдэнэ. Гурбан жэлэй туршада зуун табяад үхибүүдэй байха хүүгэдэй гурбан саад баригдаа.

Тиихэдэ хүн зоной сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэ клубууд мүн лэ аймагай колхоз, совхозуудта олоор баригдана. Соёлой гуламтануудые барилгада Ленинэй ордендо ЛВРЗ-гэй болон «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводуудай хүдэлмэришэд горитойхон туһа хүргэнэ. Аймаг дотор һүүлэй жэлнүүдтэ соёлой гурбан байшан болон клубууд баригдажа, хүдэлдэг болонхой.

1968—70 онуудта орходоо юһэдэхи табан жэлэй гурбан жэл соо үйлэдбэриин болон соёл болбосоролой барилга 22.7 процентээр дээшэлһэн байна.

***

Эндэхи колхоз, совхозуудай барилгада жэлһээ жэлдэ мүнгэн зөөри ехээр һомологдодог болонхой. Табан жэлэй үнгэрһэн гурбан жэл соо 6697 мянган түхэриг мүнгэн иимэ барилгада гаргашалагдаа. Тиигэжэ энэ хугасаа соо 1400 малай багтаамжатай зургаан шэнэ байра бүтээгдээ. Эндэ 1220 мал шахажа болохо.

Аймагай хонишод хонидой тоо толгойе олошоруулжа, һоохо, мяха элбэгээр абажа гүрэндэ тушаахые оролдоно. Тиигэжэ 1800 хонидой байха гушаад хашаа барижа, ашаглалгада тушаагдаһан байха юм.

Иигэжэ һүүлэй жэлнүүдтэ аймагай колхоз, совхозуудай малай байра урда урдынхиһаа нилээд ехээр һайжараа. Илангаяа ехэ барилга «Комсомольский», «Юбилейный», Яруунын совхозуудта хэгдэнэ. Мүн «Дружба» колхоздо энэ үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада ехэ ажал бүтээгдээ.

***

Аймагай колхоз, совхозуудта һүүлэй жэлнүүдтэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэри нилээд үргэнөөр ябуулагдана. Харуулһалжа байһан малһаа һү, мяха ехээр абахын тула нэн түрүүн тэрэнэй тэжээлые элбэгээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй байна бшуу. Тиимэһээ аймаг дотор элдэб янзын барилгада мүнгэн зөөри һомологдоно. Табан жэлэй гурбан жэлэй туршада аймаг дотор 12200 тонно силос дараха найман нүхэн малтагдаһан байха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ минеральна үтэгжүүлгэ ганса таряалан дээрэ бэшэ, харин сабшалан дээрэ гаргагдадаг болоо бшуу. Асарагдаһан минеральна үтэгжүүлгэ хадагалха тусхай дүрбэн склад эндэ баригдаа. Орооһо таряа сэбэрлэхэ оньһожоруулагдамал дүрбэн пункт баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

Д.-Д ГАРМАЕВ.

ШЭНЭ ЁҺО ГУРИМ

Түрүүшын үхибүүн ямар ехэ баяр жаргал залуу айлда асардаг гээшэб. Алтан дэлхэйдэ ушөө нэгэ хүн мүндэлнэ ха юм. Тиин үдэрһөө үдэртэ, жэлһээ жэлдэ манай ороной арад зон олошорно.

Бэшүүрэй ажилшад, аха дүү Гена, Валера Фалилеевтэнэй бүлэнүүдтэ баһа нэгэ-нэгэ хүбүүд нэмэбэ.

Декабрь һарын жабартайхан үглөөгүүр, сельсоведэй байшангай үүдэн тушаа, машина ерэжэ зогсошобо. Тэрэнһээ нэгэ-нэгэ мансылагданхай үхибүүдые тэбэриһэн хоёр эрэшүүл олон зоноор үдэшүүлэн, сельсоведэй таһагта ороо һэн. Эдэмнай Геннадий, Валерий гэгшэд шуу. Мүнөө тэдэнэр хүбүүдээ нэрэ обогтой болгохонь ха юм.

Сельсоведэй түрүүлэгшэ Людмила Климовна Смолина столойнгоо саанаһаа бодожо: «Хуулиин ёһоор таанад мүнөө үдэрһөө Совет гүрэнэйнгөө эрхэтэн болобо гээшэт»,—гэжэ хэлээд, эсэгэнэртэ үхибүүдэйнь түрэһэн тухай үнэмшэлгэнүүдые барюулба.

Тэрэнэй удаа сельсоведэй депутат үнинэй ажалшан Матрена Петровна Маркова хоёр эсэгэнэртэ нэгэ-нэгэ конвертнүүдые барюулба. Тэрэ бэшэгыень хүбүүдынь 18-тай боложо, хуулиин наһа гүйсэхэдөө уншаха зэргэтэй. Конвертнүүд дээрэнь «Фалилеев Владиславта», «Фалилеев Юридэ» «1991 ондо задалжа уншахат» гэжэ бэшээтэй. Тиимэһээ ехэ болоод ямар үе сагта түрэһэнөө, хүдөө тосхонойнгоо хүгжэлтэ болон ажалшад тухай, эхэ эсэгынгээ ямар ажал хэдэг байһые һонирхон уншаха болоно бшуу. Тиигээдшье тэрээн доторнь элдэб заншал, заабари, һайниие хүсэһэн халуун юрөөлнүүд бэшэгдэһэн байха. Тиигэжэ энэ баяр ёһололой оршон байдалда, тэдэ сельсоведэй таһаг соо олон зоной амаршалганuудта хүртэбэ.

В. БОРИСОВ.

Манай фотокорреспондент Ц. Цыренжаповай буулгаһан зураг дээрэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын үнинэй хүдэлмэрилэгшэ Мария Ивановна Пестрякова.

Мария Ивановна сэмбын фабрикада гуша гаран жэлдэ таһалгаряагүйгөөр хүдэлжэ байнхай. Гуша гаран жэлэй туршада ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг юм. Мүнөө үндэр наһатай боложо, амаралтада гараха болоһоншье һаа, залуушуулһаа нэгэшье гээгдэдэггүй. Мария Ивановна баян дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэжэ, өөрыгөө халан хүдэлхэ хүниие бэлдэнэ гээшэ.

Зураг дээрэ: нооһо ээрэгшэ М. И. Пестрякова.

СЕМИНАР— ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

1973 оной декабрь һарада дотоодын хэрэгүүдэй министерствын подразделенинүүд болон эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн Улаан-Үдэ хотодо боложо үнгэрбэ. Социалис хуули баримталха, ниитын гурим сахиха талаар партиин XXIV съезд дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй ёһоор, энэ жэлдэ хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдээ. Республикын дотоодын хэрэгүүдэй министр генерал-майор Н. В. Бутуханов 1974 ондо тэдэнэй урда табигдаһан зорилгонууд тухай элидхэл хэбэ.

Тус зүблөөндэ КПСС-эй обкомой, Улаан-Үдын горком, прокуратурын, юстициин министерствын ба республикын Верховно Сүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хабаадаба.

Хуулиин ёһо, журам тоодоггүй ябадалнуудые усадхаха талаар үнгэржэ байгаа жэлдэ ниитын болон захиргаанай, партийна совет эмхинүүд горитой хүдэлмэри хээ гэжэ зүблөөндэ тэмдэглэгдээ. Бүхы аймагууд болон республикын ниислэл Улаан-Үдэ хотодо, ниитын ёһо гурим эбдэхэ ябадалтай тэмсэхэ тусхай түсэбүүд абтаад, бэелүүлэгдэжэ байна. Улаан-Үдын предприятинуудай партийна организацинууд болон нютагай Соведэй депутадуудай хүтэлбэри доро микрорайон бүхэндэ тусхай пунктнууд тогтоогдоо. Арадай һайн дуранай дружинануудтай дотоодын хэрэгүүдэй эмхинүүдэй холбоо барисаан жэлһээ жэлдэ улам бэхижэнэ. Милиционернүүдтэй хамта һайн дуранай дружинынхид үйлсөөр ябаһан һогтуушуулые, хулигаан ааша гаргагшадые, ямаршье ажалгүй тэнэгшэдые бариха рейднүүдтэ эдэбхитэй хабаадана.

«Үндэр культуратай, жэшээтэ гуримтай һуурин газар» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө республика доторнай тусгаар хүдэлөөн дэлгэржэ эхилэнхэй. Эдэ бүгэдэ республикымнай хүдөө тосхонууд болон хотонуудаар ниитын гурим сахилгада һайнаар нүлөөлнэ.

Зүблөөн дээрэ гал аюулһаа һэргылхэ тухай асуудал хэлсэгдээ. Хүүгэдэй ясли, саад болон һургуулинуудта шэнэ жэлэй һайндэрэй үедэ гал аюул сахиха хэмжээ абаха тухай хэлсээн болоо.

Зүблөөндэ хабаадагшадта гэмтэ ябадалтай тэмсэхэ, ниитын гурим бэхижүүлхэ тухай асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдаһан байна.

КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша И. П. Зинченкын республикын хүдөө ажахынуудай үйлэдбэриин хүгжэлтэ тухай, республикын прокурор юридическэ эрдэмэй кандидат Б. Ц. Цыденжаповай ба СССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ М. Н. Березинэй социалис хуули болон ниитын гурим бэхижүүлхэ тухай хэһэн элидхэлнүүд ехэтэ һайшаагдаһан байна.

Н. МАНШЕЕВ.

ЗАЛУУ СЭРЭГШЭД ТАНГАРИГЛАНА

Республикымнай ниислэл хотын Соведүүдэй талмай дээрэ улаан тугууд намилзана, Улаан-Үдын гарнизоной залуу сэрэгшэд жагсаалда жэрылдэн зогсоно. Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхээр бэлэн байһан тухайгаа шахаа тангаригаа үгэхэеэ тэдэнэр эндэ суглараа.

Сэрэгэй тангариг залуу сэрэгшэдһээ абажа эхилхэ гэһэн захиралта подразделениин командир үгэбэ. Сэрэгэй хубсаһа һаяхан үмдэһэн залуу сэрэгшэд нэгэ нэгээрээ жэгдээр алхалан столдо дүтэлэн ерэжэ, тангаригаа үгэхөөр бэлэн байһанаа аха нүхэдтөө элидхэнэ.

Шахаа тангаригай үгэнүүд аалин байдалай оршомдо һүр жабхалантайгаар зэдэлнэ. Уужам дэлгэр Эхэ оронойнмай олон яһатанай хүбүүд нэгэ эсэгын үринэр мэтэ үнэн сэдьхэлэй үгэнүүдые дабтана. Жэшээлхэдэ, Алма-Атаһаа ерэһэн инженер Насухан Саитов, Саратов городто токарёор хүдэлһэн Владимир Козлов, Житомир хотын автоэлектрик Станислав Голубь, Эрхүүгэй областиин Бодойбо городой хэлхеэ холбооной монтер Игорь Шмаков болон бусад шахаа тангаригаа үгэһэн залуу сэрэгшэдэй дунда харагдана.

Залуу сэрэгшэдэй Эхэ орондоо алба хэхээр бэлэн байһан тухайгаа үнэн үгэеэ үгэһэнэй һүүлээр Буряадай багшанарай институдай студентка Валентина Кулакова, дайнай ветерануудай соведэй үмэнэһөө запасай подполковник И. М. Туманов гэгшэд тэдэнэрые амаршалжа үгэ хэлэбэ.

Запасай подполковник эдэ хүбүүдтэл адли 45 жэлэй саада тээ сэрэгэй хубсаһа үмдөөд ябахадаа, шахаа тангаригаа үгэһэн байна бшуу. Эхэ орондоо үгэһэн үнэн үгэеэ бэелүүлэн, тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай эхилхэдэ байлдаанай гал дүлэн соогуур эрэлхэг зориг харуулаа һэн. Гүрэн түрын арба гаран шагнал энээниень гэршэлнэ. И. М. Туманов дайшалхы болон политическэ һуралсалдаа амжалта туйлахыень, Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхыень залуу сэрэгшэдтэ хүсэбэ.

О. ЦЫБИКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. М. Туманов залуу сэрэгшэдые амаршалжа байна.

Авторай фото.

ҺОНИРХОЛТОЙ ҮДЭШЭНҮҮД

ГУСИНООЗЕРСК («Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ корреспондент Л. Слюнкина). *Загастайн хүдөөгэй соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд залуушуулай элдэб һонирхолые хараада абажа, үдэшэнүүдые үнгэргэдэг болоо. Түрүүшээр «Залуу бүлэ» гэһэн клуб эмхидхэбэ. Энэ үдэшэ хүби заяагаа ниилүүлһэн залуу айлда зорюулагдаһан байна.*

«Соёл культура ба ажаһуудал» гэһэн үдэшэ үнгэргэгдэбэ. Эндэ залуушуулай гэрэй ажал хэжэ һурахадань туһалһан байна. Аймагай ательегэй Тохойн филиалда оёгдоһон хубсаһа хүнарай модель, үһэеэ зохидоор заһалга, амтатай эдеэ хоол бэлдэлгэ эндэ харуулагдаа. Иимэ үдэшэнүүд залуушуулда ехэтэ һайшаагдаба.

Мүнөө ахамад классай һурагшадта зорюулагдаһан үдэшэ үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

АНГАЙ ДҮРЭ БҮТЭЭДЭГ УРАН ГАРТАН

«Буряадай АССР-эй Улаан-Үдын госпромхоз» гэһэн адресаар манай ороной зүг бүхэнһөө бэшэгүүд ерэдэг. Республикынгаа ой тайгаар, гол мүрэн соогуур ажамидардаг шубуудай, ан гүрөөлэй дүрсэнүүдые хэжэ эльгээгыт гэһэн захиланууд эдэ бэшэгүүд соо байдаг.

Госпромхозой токсидермическэ цех даадаг Ц. Давыдова захилнуудые тэмдэглэдэг дэбтэр харуулба. Баабгайн, шонын, шэлүүһэнэй, араатын, шандаганай, хэрмэнэй, үенэй, ондатрын, гүрөөһэнэй ба элдэб олон шубуудай дүрсэнүүдые эльгээхыень Москваһаа, Приморско ба Красноярска хизаарнуудһаа, Оренбургын областьһоо, Мордовиин республикаһаа олон захил абтаһан байба.

—Гадна республикынгаа музей, һургуули, болон худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай, хүүгэдэй саад, яслинуудай, интернат һургуулинуудай болон Улаан-Үдын 300 магаинай захил ходо дүүргэжэ байдагбди,—гэжэ Ц. Давыдова хөөрэнэ.

Энэ цехтэ 10 мастер хүдэлнэ. Тэдэнэр зэрлиг ангуудай арһа үбшэжэ элдээд, тусхай хэбтэ татажа, улһанай үлэгдэл, хүбэн гэхэ мэтээр дүүргэн шэглэдэг. Иигэжэ ангай дүрсэ амиды шэнгеэр бүтээгдэнэ. Госпромхозой ангуушад тус цехые зэрлиг ан арьяатанай, шубуу шонхорой арһаар хангадаг.

Госпромхоз энэ жэл Алтайн, Красноярска хизаарнууд, Шэтын областиин, Владивосток болон бэшэшье хотонуудай зоологическа музейнүүдтэ амитадай дүрсэнүүдые эльгээгээ. Улаан-Үдын токсидермистнүүдэй бүтээһэн зүйлнүүд Москва ябуулагдаһан байха юм. СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудые харуулһан выставкэдэ ерэгшэд Байгалай хаб загаһа, хилмэ, омоли, сазан, сагаан загаһан гэхэ мэтые хаража ехэ һонирхоно.

Мастер токсидермист Петер Маазикастай цех соонь танилсабабди.

— Эстонидоо байхадаа зэрлиг ан арьяатанаар баян Байгал шадарай нютагууд тухай һонирхожо уншадаг байгааб. Тиимэһээ бүхы наһаараа эндэ хүдэлхэ зорилготой ерээб, — гэжэ хөөрэбэ.

П. Маазикас 1973 оной май һараһаа госпромхоздо хүдэлнэ. Тиибэшье ехэ һайн шанартайгаар амитанай, шубуунай дүрсэнүүдые бүтээдэг. Тэрэнэй хэһэн баабгайн түхэл дүрсэ шэнэ баригдаһан «Баргажан» гостиницын вестибюль соо табигданхай.

П. Маазикас бэрхэ ан[illegible]шан, тиимэһээ сүлөөтэй сагаа ойдо гаража, ан гүрөөл, шубуу шонхор бэдэрдэг. Нарһан болон элдэб ондоо модоной гэшүүһээр ангуудай дүрсэнүүдтэ табюур хэдэг юм. П. Маазикасай һамган Рина Пуре мүн лэ мастер токсидермистын мэргэжэлтэй.

П. КАЗАРИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Баргажан» гостиница соо табигдаһан баабгайн дүрсэ.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Агитатор фермэ дээрэ» — түрүү бэшэг. «Республикын нэгэ үдэр» — суглуулбари. Орон доторой шухала һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Шүүмжэлэл дуталдаба» — А. Кушнаревой корреспонденци. Уужам дэлгэр орондомнай. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. «Агитбригада ямар байха зэргэтэйб»?—Л. Мартыновагай корреспонденци. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

12.25—Дамжуулгын программа. 12.30—«Это было в разведке» — үхибүүдтэ уран һайханай фильм харуулагдаха.

«Орбита» харуулна:

14.05 — Һүүлэй һонин. 14.10—**Үнгэтэ телевидени.** «Песнь о юном барабанщике»—мультфильм. 14.20 — Һургуулиин һурагшадта. «Ребята с нашего двора»— —телевизионно олон серитэй зүжэгэй зургаадахи түүхэ. 15.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 16.00—16.10—Техническэ забһарлал. 16.10—Уласхооронын панорама. 16.45—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 17.45—Телевизионно олон серитэй зүжэгэй премьерэ.

Улаан-Үдэ харуулна:

19.30—«Хочу все знать» гэһэн киножурнал ба мультфильм багашуулда харуулагдаха. 20.10—«Календариин хуудаһануудаар».

«Орбита» харуулна:

21.00—**Үнгэтэ телевидени.** «Быть человеком»—телевизионно олон серитэй фильмын хоёрдохи сери. 22.10 — «Очевидное - невероятное». 23.10—«Искусствын мастернуудай концерт. 24.00 —«Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

15.00—«Баллада о солдате» — уран һайханай фильм. 16.00 — Концерт. 17.00 — «Волжская стрела» —телефильм. 17.30—«31-ый отдел»—теле-зүжэг (хоёрдохи, гурбадахи серинүүд).

САГАЙ УЛАРИЛ

Декабриин 23-һаа 27 болотор республикадамнай үүлэтэйшэг байха. 23—24-д зарим газарта багаханаар саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө 16—21, хойто аймагуудаар 24—29, үдэртөө 8—13, Байгалай урда эрьеэр һүниндөө 12—17, үдэртөө 3—8, декабриин 26—27-до һүниндөө 22—27, хойто болон Ахын, Түнхэнэй, Захаамина аймагуудаар 29 — 34, үдэртөө 10—15, Байгал шадар 5—10 градус хүйтэн болохоор хүлеэгдэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1973 оной декабриин 23. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР ⊡ Н-02555. Заказ № 004И